books2ebooks.eu

LARSSON, CARL, GUSTAFSSON, RICHARD

Berättelser : af Richard Gustafsson ; illustr. af C. Larsson.

förfCentral-tr
1875

books2ebooks.eu
Kungliga Biblioteket
National Library of Sweden

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!
Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

■ Få samma utseende och känsla som med originalet!
■ Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
■ *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
■ *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
*Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.
■ Villkor för användning: https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: https://search.books2ebooks.eu
Mer information finns tillgängliga via https://books2ebooks.eu boken.

Kongl. Biblioteket.
STOCKHOLM.
Roman
Sv.

G. HEDBERG
KONGL. HOFBOKBINDARE
STOCKHOLM

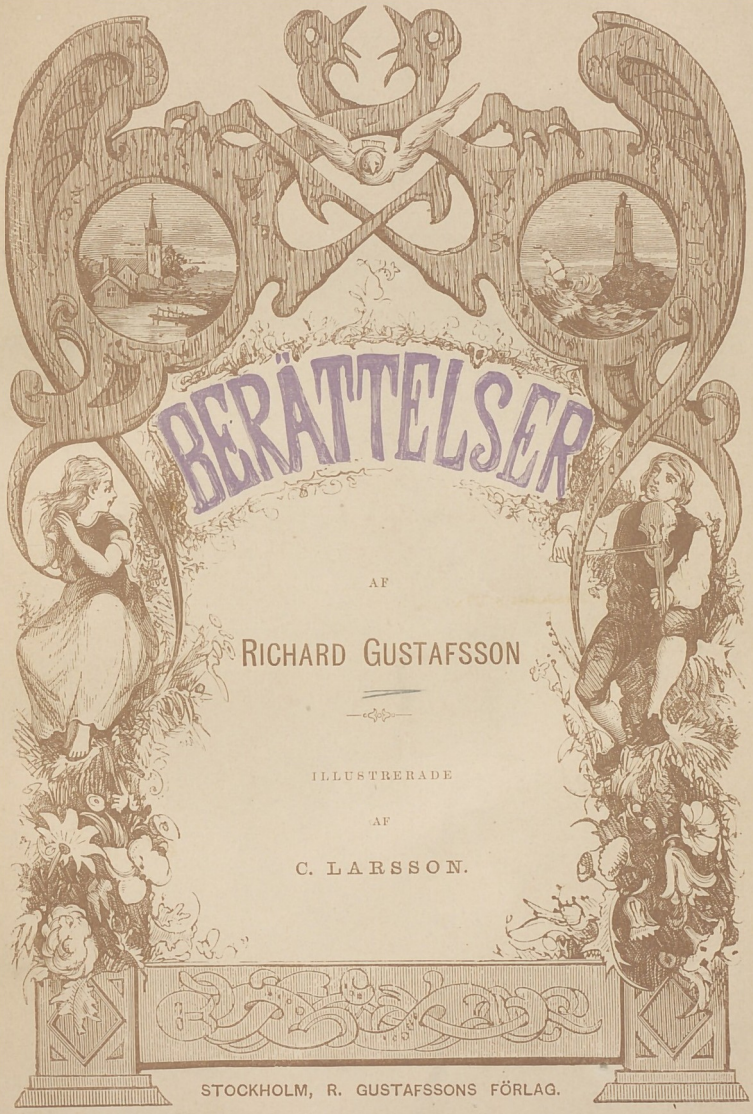

Pris: 1 Kr. 75 öre.

1875.

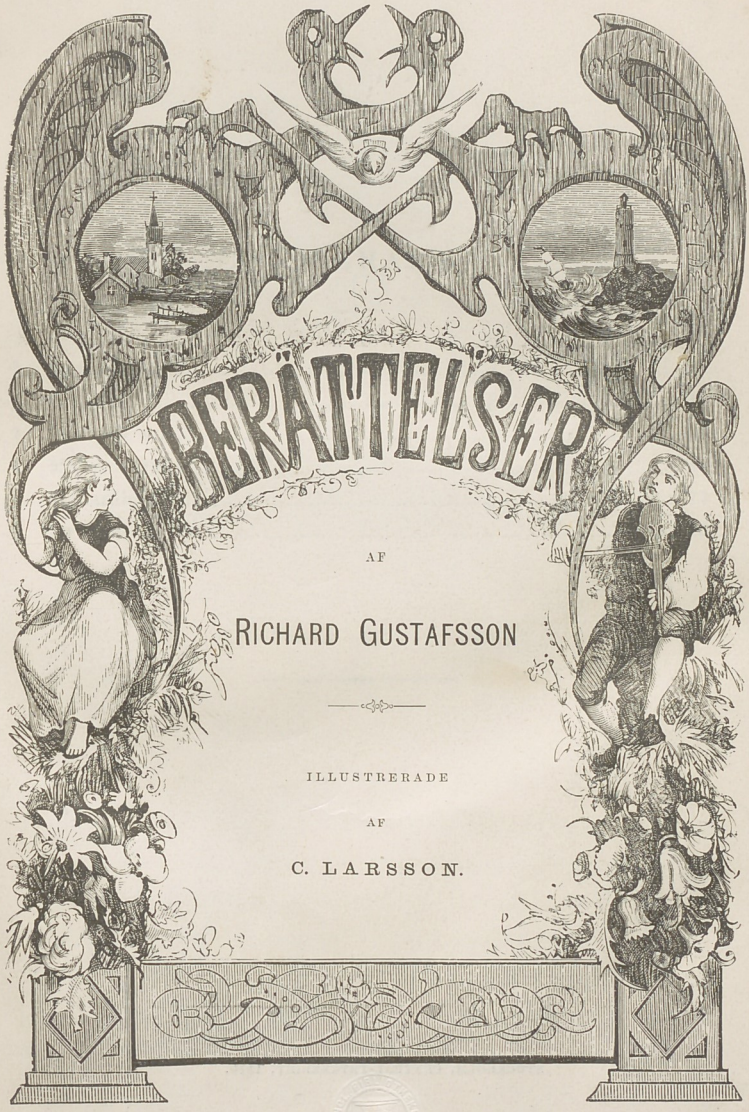

AF

RICHARD GUSTAFSSON

ILLUSTRERADE

AF

C. LARSSON.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1875.

INNEHÅLL.

1. Spelmannen 1
2. Lotsarne 18
3. Mor och son 37
4. Mjölnar-Sven 54
5. Soldatflickan 77
6. Nybygget 95

1.

SPELMANNEN.

Stilla och klar rinner elfven fram nere i dalen, men till dalen slingrar den sig genom skogen, och der fradgar den ibland emot stenar och vindfällda träd. Skogen höjer sig allt mer och mer och slutar i en bergskam, der endast småtallar, björkar och hvitmossa tala om hur skönt det är att lefva. Vid foten af berget störtar elfven utför en brant och stänker skummet långt ut öfver en öppen gräsbevuxen plats, som bildar en öppning uti skogen. Under den stora häng-

björken skymtar fram en rödmålad koja, hvars hvita fönsterbågar göra ett starkt afbrott mot den mörka färgen på furorna, som i bakgrunden höja sina kronor mot skyn.

I stugan bor enkan Greta Persdotter och hennes son Simon. För ett halft år sedan bodde der tre lyckliga menniskor, ty då lefde Simons far, som försörjde sig och sin familj med att flotta timmer utför elfven. Simon fick ofta vara med fadren och hjelpa honom, ty det var gubbens mening, att gossen i kommande dagar skulle förtjena sitt uppehälle på samma sätt; men det arbetet ville icke gå riktigt bra för Simon. Det var dock icke af lätja, som Simon försummade arbetet, utan orsaken var en helt annan. Fadren hade varit en god spelman och mången gång på sin fiol spelat upp till dans för bygdens ungdom. När Simon blef så gammal, att förståndet började komma, lärde gubben honom att handtera fiolen, och sedan den dagen var det som förgjordt med gossen. Satte föräldrarne honom något för händer, så glömde han det vanligtvis för att lyssna på forsen, eller på trasten, som lät höra sina locktoner långt in i skogen. När han kom åt, tog han fiolen från väggen och smög ut i skogen, der han lät strängarne ljuda, än likt vindens sus i träden, än likt fåglarnes qvitter.

Så förgick tiden, tills Simon fyllde sexton år, och då dog hans far. Nu var han sin gamla moders enda stöd och skulle genom sitt arbete föda både henne och sig, men oaktadt hans goda föresatser tog hans kärlek till fiolen ut sin rätt, nästan lika mycket som förr, och bristen trädde för första gången in i Gretas koja.

Det var midsommarafton och solen stupade mot vester. Allt var så stilla och fridfullt kring den lilla kojan uppe i skogen, endast forsen brusade och en sakta vindfläkt rasslade i hängbjörkens gröna fransar. Plötsligt dallrade genom luften en klingande ton, som snart efterföljdes af flera. Ljudet kom från elfven, och den, som icke visste att Simon brukade sitta der, kunde lätt tro att strömkarlen spelade för att locka någon till sig.

På ett högt stenblock satt Simon och lät sin kära fiol sjunga om den sköna sommarqvällen.

När han slutat, försjönk han i tankar, under det att blicken sväfvade hän mot forsen, der skummet gnistrade i solskenet. Han tänkte på strömkarlen, som enligt folktron är den skickligaste speleman, och som understundom lär sin förtrollande konst åt menniskor. I bygden gick den sägen, att Simons farfars far hade lärt sig spela af strömkarlen och derigenom blifvit vida berömd. — Om jag blott kunde få höra honom spela — tänkte Simon, och till sist önskade han till och med att få strömkarlen till lärmästare. Men då kom han i håg det öde, som drabbat hans farfars far. Enligt den gängse berättelsen hade man en morgon funnit honom död i elfven, med fiolen krampaktigt sluten till sitt bröst. Vid detta minne ryste Simon, men det hindrade icke att han en stund derefter åter önskade att strömkarlen skulle uppenbara sig för honom.

Plötsligt hörde Simon något, som prasslade nedanför stenen, och ögonblicket derefter märkte han att någon kom upp bakom honom på klippblocket. Simon skälfde som ett asp-

löf och vågade icke se sig om. Hans uppjagade inbillning sade honom att det var något öfvernaturligt, och han tyckte att hela hans varelse förvandlade sig till sten. Andedrägten hämmades, och hans skrämsel nådde sin höjd, då han kände en het och flåsande andedrägt tätt intill sin kind; men i samma ögonblick såg han ett lurfvigt hufvud sträckas fram öfver axeln, och vid åsynen deraf drogo sig Simons läppar till ett hjertligt leende.

— Är det du, Mulle! — ropade han och slog sin arm om halsen på en stor svart hund, som nu kom fram hel och hållen. — Hvar har du mor?

Mulle viftade med svansen och hoppade ned från stenen. Simon följde efter honom och skyndade emot modren, som med ett knyte i hvardera handen sakta kom fram på gångstigen från skogen.

— Hvar har du varit, mor? — frågade Simon och befriade modren från hennes börda.

— Jag kommer från bruket — svarade gumman och nickade.

— Hvarför bad du inte mig följa med?

— Hå, du spelade, när jag gick.

— Du kunde väl ha behöft hjelp. Det var ingen lätt börda det här.

— Jag är van att släpa . . . Går du ner till bruket i qväll, Simon?

— Jag tror inte det, mor.

— De ha en vacker midsommarstång der nere.

— Såå!

— Patron talte med mig i dag.

— Gjorde han?

— Han hade hört talas om ditt spel, sa' han, och han ville gerna höra dig.

— Ville han?

— Du kunde just ta' fioln och gå ner till bruket i qväll.

Simon svarade icke, utan gick tyst bredvid modren.

Gumman bröt tystnaden och sade: — Går du, Simon?

— Jag spelar inte till dans, det vet du, mor — svarade han.

Tigande följdes mor och son in i stugan. Dit inkommen, började gumman att lösa upp sina båda knyten, och med förvånade blickar såg Simon hur modren tog fram än ett stycke ost, än en stor limpa, än ett stycke fläsk och några sillar.

— Hvad är det, mor?

— Hå, jag ville att du skulle ha ett godt mål på helgdagsafton.

— Hvem har gifvit dig allt det der?

— Jag har fått det vid bruket.

Gumman vände sitt ansigte från Simon.

— Af hvem?

Greta svarade icke, utan började ifrigt att syssla med skaffningen. Simon gick nära till henne, men såg ned.

— Det är länge se'n, jag förtjente en skilling — sade han.

— Hå, inte så länge se'n.

— Stackars mor! — Simon drog en djup suck.

— Det går ingen nöd på mig, kära gosse.

— Jag glömmer arbetet och sitter da'n lång med fiolen.

— Den är också din enda glädje.

— Men så kan det inte gå.

— Hå, om du arbetar litet mer ibland, så räcker det nog för oss.

— Det ska jag göra, mor.

Simon gick för att sätta sig på den blåmålade kistan, som stod invid ena väggen; men i stället stannade han framför den och stirrade med uppspärrade ögon på en i väggen inslagen spik. Det var der, husets dyrbaraste egendom, det stora fickuret af messing, brukade hänga. Nu var det borta, och vid denna upptäckt började Simons hjerta att klappa så högt, att han tyckte sig höra dess slag.

Simon vände sig till modren och frågade: — Hvar är klockan, mor? — Hans röst darrade, och hans ögon blickade ängsligt på gumman.

— Den kommer snart igen — svarade Greta utan att se upp.

— Hvar har du gjort af den?

Greta såg upp på Simons ångestfulla drag och sade sakta: — Handelsman fick den som pant för det här. — Hon pekade på maten.

Simon satte sig ned på kistan och dolde ansigtet i sina händer.

Gumman stod en stund och betraktade honom kärleksfullt. Sedan hon med förklädet torkat bort en tår, som stannat på kinden, gick hon fram till Simon och fattade med båda händer om hans hufvud.

— Trösta dig, gossen min, när det blir bättre da'r, så lösa vi igen klockan.

Simon steg upp och började gå fram och åter på golfvet. Slutligen stannade han framför fiolen, som han hängt upp på väggen. Hans blickar mörknade allt mer och mer, och hans händer knötos, som om han stod framför en fiende.

— Det är du, som är skulden till eländet — mumlade han och slet ned fiolen från väggen, hvarpå han höjde den öfver hufvudet, för att i ett slag krossa den mot golfvet. Men i det samma kände han sin arm omfattas af modrens hand, och då var all hans kraft bruten.

— I Jesu namn, tänk dig för, Simon — sade gumman och tog fiolen ifrån honom.

Simon släppte instrumentet och stapplade åter till kistan, der han satte sig och brast i gråt. En stund derefter gick han ut och var borta i flera timmar. Då han åter trädde in i stugan, var han lugn, och ett beslutsamt allvar hvilade öfver hans drag.

Under hans frånvaro hade modren lagat i ordning qvällsvarden, och då han kom in, gick hon emot honom och sade:

— Låt oss nu äta och vara glada på helgdagsafton.

— Tack, kära mor, jag är inte hungrig — svarade han.

Simon gick till fönstret och såg ut. Solen hade redan sjunkit ned bakom bergsryggen och det led emot qvällen. Sedan Simon en stund stått försjunken i tankar, höjde han upp hufvudet. Han gick och tog ned fiolen från väggen och lindade in den försigtigt i en duk.

Greta såg förvånad på honom, men sade ingenting.

— Farväl så länge, mor — sade han och gick mot dörren med fiolen under armen.

— Hvart går du hän?

— Till bruket.

Gretas ansigte klarnade, och hon nickade gladt. Simon öppnade dörren och gick.

Nere vid bruket hvimlade det af folk. Midt på den stora gårdsplanen höjde sig den blomsterklädda majstången, hvars bekransade armar pryddes af granna fladdrande band och förgyllda ägg. Invid foten af stången stod ett fat rest på ända och på fatet en stol. Det var spelmannens plats. Under lindarne vid gårdssidan stodo trädgårdsstolar i rad, och der satt brukspatronen med sin dotter Gerda. Bredvid dem syntes en mängd främmande personer, som voro inbjudna att tillbringa midsommaren hos den gästfrie egaren af bruket.

Dansen var redan i gång. Spelmannen, en gammal gubbe, gned strängarne på sin fiol med sådan ifver, att svettdropparne sipprade fram på hans fårade panna. Att en och annan ton ljöd falsk och skärande, låtsade ingen om, och endast fröjd och belåtenhet lyste på allas ansigten. Polskan tog slut, och gubben spelade upp till en långdans. Brukspatronen och hans gäster blandade sig bland folket, och snart ringlade sig folkskaran i än vida, än trånga kretsar kring majstången.

På vägen från skogen närmade sig en ensam vandrare. Det var Simon, som sakta skred framåt mot de dansande.

Spelmannen tystnade, och långdansen upplöstes i ett brokigt virrvarr. Simon stannade på kort afstånd från de andra och tycktes öfverväga med sig sjelf hur han nu skulle

bära sig åt. Att gå fram till brukspatronen ville han inte gerna, men spela måste han ändå.

De af folket, som blefvo varse Simon, sågo förundrade på honom, ty han brukade aldrig komma till deras nöjen, och allra minst med sin fiol.

Några unga flickor bådo den gamle spelmannen om ännu en polska, men gubben var trött och tyckte sig behöfva hvila en stund. Han steg ned från sin upphöjda plats och gick för att friska upp sig med en mugg öl borta vid ett af borden, som stodo invid byggningen. Flera af ungdomen vände nu sina blickar åt Simon och hviskade med hvarann.

— Han har fiolen med sig — sade en.

— Månne han tänker spela? — hviskade en annan.

— Om man skulle be honom — yttrade en tredje.

Men ingen ville gå fram till honom. Plötsligt kom Simon sjelfmant fram, och med ett språng stod han uppe på fatet. Han lade sin fiol till kinden och lät stråken löpa fram öfver strängarne. Hvad han spelade visste ingen, men det lät som en polska, och i yrande fart började ungdomen svänga kring, under det att den gamle spelmannen med vidöppen mun stod och betraktade sin medtäflare. Snart spelade Simon ingen polska mer; de dansande bemödade sig förgäfves att hålla takt efter musiken, och till sist stannade de alla; men Simon fortfor att spela. Det var hans egna tankar, som nu likt lefvande gestalter flögo ut från strängarne och talade om hans lif der uppe vid forsen, i skogen och på berget. Alla stodo slagna af häpnad och lyssnade med förundran till tonerna, som ljödo än stormande och vilda, än smekande och ljufva.

— Det står inte rätt till med honom — hviskade en flicka med blossande röda kinder, till fästmannen, som höll henne om lifvet.

— Det låter lite trolskt — medgaf han.

— Tänk, om han gjort som . . . — Flickan tvärtystnade.

— Ja, ja, han brukar sitta vid elfven, säger man.

Flickan skakade på hufvudet och betraktade Simon medlidsamt.

När Simon slutat att spela, gick brukspatronen fram till honom och sade: — Du spelar som en hel karl du, min gosse.

Simon sade ingenting och började att åter linda in fiolen i duken.

— Kom ner, så att vi alla få tacka dig — återtog värden och räckte fram handen.

Simon tog brukspatronens hand och hoppade ned på marken. Der trängde sig alla gästerna nyfikna omkring honom, och hvar och en hade ett loford att säga. Simon stod tyst och med nedslagna ögon, lyssnande till berömmet. Till sist kände han sin hand fattas af en annan, en liten och mjuk hand, och då han såg upp, möttes hans blickar af ett par himmelsblå ögon, som frimodigt blickade in i hans. Det var Gerda, patronens dotter, som stod framför honom.

— Så vackert, som du, kan visst ingen annan spela — sade hon och nickade åt honom med det ljuslockiga hufvudet.

Simon rodnade ända upp till hårfästet, och han tyckte inom sig att Gerdas beröm var det bästa, han kunde få för sitt spel.

I det samma kom patronen och räckte Simon en specie-

riksdaler. Efter en stunds obeslutsamhet tog Simon emot den och tackade, hvarefter han gjorde sig redo att gå.

En af gästerne, en gammal herre, som gällde för att vara musikkännare, bad Simon återkomma påföljande dag, och sedan Simon lofvat det, skiljdes han från sällskapet. Simon hade icke sett Gerda sedan flera år tillbaka, ty hon hade lefvat i hufvudstaden för att uppfostras, och det var med möda, han nu kunde vända sig ifrån henne och gå. Från gårdsplanen ställde Simon kosan till bruksbyggningarna. Vid sidan af dem stod ett litet hus af trä, mera likt ett skjul, och der bodde handelsmannen, som tillhandahöll varor åt den stora personalen vid bruket och folket i trakten deromkring. Nu var boden stängd, men handelsmannen satt sjelf utanför och rökte sin pipa. Han var kommen till åren och föredrog denna stilla njutning framför att deltaga i den stojande festen uppe vid gården.

Simon gick rakt fram till handelsmannen och framförde sitt ärende, som var att få igen messingsklockan.

— Har du pengar då? — frågade gubben och mätte Simon från topp till tå med sina plirande grå ögon.

Simon tog fram specieriksdalern och visade den, utan att säga ett ord.

Vid åsynen af pengarne reste sig handelsmannen och gick in. Efter några ögonblick kom han åter med det gamla uret. Simon gaf specieriksdalern och fattade ifrigt efter klockan. Då han fick den i sina händer, strålade hans ögon af fröjd, och utan att fråga efter, om han gifvit för mycket, skyndade han från stället.

Solen hade redan gått ned, då Simon vandrade hemåt på skogsstigen. Hunnen så nära hemmet, att han hörde syrsornas ljud från den lilla gröna ängen, stannade han och satte sig på en sten invid gångstigen. Hans tankar vände sig kring aftonens tilldragelser, och han kände sig nöjd med sig sjelf; han tog fram klockan ur sin ficka och började se på den, som på en kär vän, hvilken varit förlorad, men nu blifvit återfunnen. Siffrorna på den hvita taflan rörde sig, tyckte han, och alla nickade åt honom. Urets knäppningar föreföllo honom som ord, och det var, som om han hörde den hädangångne fadren förklara sig belåten med sin son.

Mulles skall väckte Simon ur hans fantasier, och då han såg upp, märkte han modren och hunden komma ned på gångstigen. Simon steg upp och gick hastigt emot gumman, med ett gladt leende på läpparne och med klockan lyft högt i vädret.

— Här har jag den igen, mor! — ropade han.

Greta stannade framför Simon och såg på honom. Från hennes ögen föllo ett par klara tårar, men munnen log och blicken lyste af hjertats fröjd.

— Gud signe dig, gossen min! — sade hon sakta.

Simon tog hennes hand, och så vandrade de till sammans mot hemmet.

Under vägen berättade Simon det, som händt honom nere vid bruket, och omtalade att han skulle gå dit igen dagen derpå.

— Ja, mor, hädanefter ska jag spela för pengar, så att du inte behöfver lida nöd — tillade han.

Greta tryckte tyst hans hand, och stillatigande gingo båda in i stugan.

Qvällsvarden stod ännu orörd på bordet, och nu lät Simon sig väl smaka. Sedan båda hade ätit, gingo de till hvila, men innan sömnen kom, vände de sig till Gud i bönen. Greta tackade af uppriktigt hjerta Herren, för det att han öppnat Simons ögon, och Simon bad om styrka att kunna hålla hvad han föresatt sig.

När Simon ändtligen somnade, drömde han att han satt uppe vid forsen en månskensnatt och önskade att strömkarlen skulle lära honom spela. Vid foten af fallet, der elfven var hvit af skum, steg upp en grönskäggig man, klädd i silfverskir och med en krans af neckrosor kring det fladdrande håret. Han talade till Simon och hans röst klingade som en metallklocka. Simon lyssnade och hörde: — Jag vill gifva dig en fiol, på hvilken du skall kunna spela skönare än trastens sång, mäktigare än forsens brus; men till gengåfva måste du gifva mig din lycka på jorden. — Strömkarlen tog fram en fiol under sin mantel, men Simon vände sig bort ifrån honom. Då började strömkarlen spela, och Simon kände sig oemotståndligt dragen ned mot elfven. — Gif hit! gif hit! — ropade Simon och sträckte armarne ut emot forsen. Strömkarlen gaf honom fiolen och sjönk åter ned uti elfven . . . Simon kände sig buren som af en stormvind långt bort från sitt barndomshem, och hvar han for fram, spelade han skönare än trastens sång, mäktigare än forsens brus; men i sitt hjerta bar han en tärande plåga, ty strömkarlen hade fått hans lycka.

Följande dag gick Simon, som han lofvat, ned till bruket, och då han återvände derifrån, var hans framtida öde bestämdt. Den gamle herrn hade åtagit sig att bekosta Simons musikaliska studier, om han ville följa honom till hufvudstaden, och då brukspatronen lofvade att sörja för gamla Greta, så gick Simon med glädje in på anbudet, med vilkor att först få höra sin mors tanke. Ehuru skiljsmessan från sonen föreföll Greta som den bittraste pröfning, gaf hon dock med leende läppar sitt ja, ty hvad offrar icke en mor för att se sitt barn lyckligt och äradt i verlden? — och lycka och ära, var hon säker på, skulle vänta Simon på den nya banan.

Öfver högsommaren stannade Simon hemma, och som den gamle mæcenaten vid sin afresa från bruket lemnat ett förskott på det underhåll, han ämnade sin skyddsling, så kunde Simon uteslutande hängifva sig åt sin musikaliska lust. Ofta var han nere vid bruket, och en af grottorna i trädgården var hans älsklingsplats. Der spelade han mången afton för Gerda, som klappade händerna af förtjusning och sade att han var Necken sjelf. Simon glömde sin dröm och var lycklig hela sommaren, men när hösten närmade sig och han skulle skiljas från mor Greta, från Gerda och från hemmet der uppe i skogen, då kom han i håg sin dröm och kände att strömkarlen höll qvar en stor del af hans lycka, och att blott minnet deraf återstod honom sjelf.

Det enda, han förde med sig från hemmet, var fiolen, och den tryckte han till sitt hjerta, då han blickade tillbaka och såg elfven, skogen och berget försvinna i fjärran.

Nära nio år ha förflutit. Den höga norden ligger ännu liflös i vintrens kalla armar, men i söder glöda rosor och dofta myrtenhäckar. En dag i slutet af Mars medförde bantåget från Turin till Genua en fiolspelare, som sedan någon tid väckt uppseende i flera af Tysklands städer och som nu var på väg till — Rom och Neapel. Hans ankomst till Genua åstadkom en liflig rörelse bland den musikälskande allmänheten, och några timmar derefter voro alla platser upptagna på teatern, der han skulle låta höra sig.

Ändtligen nalkas stunden, då den omtalade konstnären skall visa sig. Teatersalongen är uppfylld af åhörare, som med mycket stoj och buller gifva sin otålighet till känna. Allt, hvad staden eger utmärkt af talang och skönhet, synes på de bättre platserna, och många blixtrande ögon riktas med otålighet mot ridån, som för att genomtränga den. På en gång afstannar bullret i salongen. Ridån går upp. En ung man träder in på scenen och går ned mot rampen — det är konstnären. Hans ansigte är blekt och af ett ädelt uttryck; hans panna är hög, hans ögon blå, och det kastaniebruna håret bildar lockar öfver hela hufvudet. Det är en nordens son, som öfvergifvit sitt fosterlands snöbetäckta jord, för att under söderns himmel dricka värme och lif och i dess lunder hemta glödande inspiration.

En sakta hviskning löper genom salongen vid hans åsyn. I en loge närmast scenen sitter en ung, ljuslockig qvinna — också ett nordens barn; hon lutar sig fram öfver barrièren och fäster sina stora blå ögon på konstnären. Det är Gerda, och han, som nu står der, ett mål för allas blickar, är Simon

—, spelmannen, som satt invid forsen och önskade att strömkarlen skulle lära honom att spela.

Kapellmästaren knackar med sin taktpinne åt kapellet, och en tystnad uppstår, så djup, att man knappt hör någon andas.

Plötsligt klinga toner genom salongen. Allas hjertan klappa fortare, och man lyssnar för att uppfånga de klara ljuden. Simon har börjat spela, och åhörarne betagas allt mer och mer af beundran. När numret är slut, dånar en bifallsstorm genom salongen och bravoropen tränga ned mot konstnären. Efter sista numret flyger ett blomsterregn ned mot scenen, och bifallsstormen ljuder än starkare. En blomsterbukett, måhända den vackraste, kommer senare än de andra, och då Simon ser upp åt sidan, derifrån den kom, möta hans ögon Gerdas blick. Det svindlar för hans ögon, och åskådarhopen der ute försvinner för honom i ett kaos; han ser blott Gerdas tindrande blick och leende läppar. Han har icke återsett henne, sedan han första gången lemnade hemmet, och han hade föresatt sig att icke uppsöka henne, förr än han vunnit konstnärsära och rykte. Nu hade han uppnått detta mål, och nu återsåg han henne, som under dessa långa läroår varit hans käraste tanke.

En skimrande rodnad sprider sig öfver Simons kinder, och alla minnen från flydda dagar stå lefvande inför hans syn. Han lägger fiolen åter till kinden och börjar spela. Men det är icke mera något briljant konststycke, som hans stråke framkallar till lif; det är röster och bilder från hans ungdoms hem och lif. Hör! forsen brusar i fallet, och dånet

dör bort i fjärran; vinden prasslar i hängbjörken, och trasten slår sina drillar djupt inne i granskogen. Folket dansar kring majstången, och man hör deras jublande röster. Tst! Nu tala tonerna om en nyvaknad kärlek, om den tid, då Simon satt med Gerda i grottan, der fjärilarne fladdrade omkring bland blommorna; nu jubla strängarne och tala om återseendets fröjd.

Tårar glänsa i tusen ögon, när Simon slutar spela, och applåder skaka teaterns murar. Men Simon hör icke bravoropen, hans ögon söka Gerdas, för att i dem läsa det bifall, han skattar högst . . . Han bleknar och vacklar. Bakom Gerda skådar han en mörklagd man med skarpa drag; den mörke mannen lutar sig fram och talar till henne, deras kinder nästan vidröra hvarann, och Gerda ler mot honom. Vid denna syn känner Simon ett styng i sitt hjerta, och han börjar skälfva som af en frossa. Drömmen om strömkarlen, som gaf honom förmåga att spela, men tog hans lycka, var nu blifven verklighet, och med handen tryckt till sitt svidande hjerta stapplar Simon ut från skådebanan, der blommorna, som han trampar på, förefalla honom som skarpa törnen.

Från triumf till triumf går sedan spelmannen från den höga norden, och strängarna på hans fiol ljuda skönare än trastens sång, mäktigare än forsens brus; men de qväda också en klagande sång om strömkarlen, som tog spelmannens lycka.

2.

LOTSARNE.

Ute vid hafskusten, på ett af skären, reser sig fyrtornet som en hvitklädd kämpagestalt upp mot det blå. Högt bär kämpen sin glimmande hjelm och blickar om dagen trotsigt ned på skummet vid sin fot, men när qvällens skuggor breda sin svarta mantel öfver hafvet, då ljusnar hans blick och vändes lik en stjerna mot seglaren der ute, sägande: »Vakta dig, du bräckliga farkost, för de lurande skären, dem jag betvingat och trampar under min fot!»

Bakom fyrtornet ligga ett halft dussin röda kojor, skyddade mot hafsvindarne af en bergsklint, som höjer sin kala hjessa öfver de hvitrappade skorstenarne, så att lotsarnes boningar icke synas från hafssidan.

Nere vid stranden af viken, som skjuter in vid den sidan, som vetter åt land, ligger en halft förfallen koja, långt skiljd från de öfriga. Der bor en af lotsarne, Jan Tengman, i dagligt tal kallad Lommen, derför att han likt sjöfogeln med detta namn skyr menniskor. Lommen är gammal ungkarl och har sedan många år tillbaka lefvat uteslutande för sig sjelf, oaktadt han har en gift bror, som bor några stenkast från honom. Bröderne ha icke talats vid på de sista sjutton åren, allt sedan Olof, så heter Jans bror, blef gift. De andra lotsarne säga, att Jan friat till henne, som sedan blef Olofs hustru, och att det är af grämelse öfver brodrens företräde, som Jan dragit sig från umgänget med hans familj och de andre inbyggarne på ön. Sitt yrke sköter Jan oklanderligt, ja, till och med bättre än alla de andre lotsarne, ty ingen är så oförvägen, ingen ser döden så kallblodigt i ansigtet och ingen leker så med faran som Lommen.

Det är en afton i slutet af April. Vårsolen har smält isen, och vågorna sqvalpa åter lekfullt kring klippspetsarne. Flera af lotsbåtarne äro redan satta i sjön, och de andra ligga nytjärade på stenhällen och blänka i solskenet. Inne i Olofs stuga är familjen samlad och i fullt arbete. På en pall sitter Olof och syr nya lik och skot i ett focksegel. Elsa, hans hustru, står vid spisen och lagar i ordning qvällsvarden. Invid fönstret sitter enda barnet, den femtonåriga

Inga, sysselsatt med att sy en lapp på ärmen af fadrens stortröja.

Efter en stund låter Inga sömmen falla och blickar ut genom rutan. Hon ser på det aftonbelysta skärgårdslandskapet, och hennes drag äro lika lugna som den spegelklara viken der ute. Plötsligt lifvas taflan och på samma gång Ingas drag. En båt skjuter fram bakom udden och plöjer sakta den jemna vattenytan. Vid årorna sitter en gammal man, och i förstäfven står en gulbrun hund och blickar mot land. Båten styr kosan in i viken och landar nedanför Lommens koja.

— Hvad ser du efter, flicka? — sporde Ingas mor.

— Det är farbror Jan, som kommer hem — svarade Inga.

Olof steg upp och gick till fönstret.

— Han har varit ute efter knipor — sade Olof och såg bort åt gångstigen till brodrens koja, der Lommen nu gick med en knippa sjöfogel i handen, företrädd af den gulbruna hunden, som flera gånger vände sig om och såg på husbonden med sina kloka ögon, liksom ville han säga att han nu väntade ett godt mål efter väl förrättad jagt. Jan öppnade dörren till sin koja och gick in. Då han icke syntes mer, höjde sig Ingas bröst i en sakta suck.

— Hvad suckar du för, Inga? — frågade Olof, som åter satt sig vid sitt arbete.

— Jag tänkte på farbror Jan — svarade Inga.

Olof och hans hustru vexlade en blick, men sade ingenting. Inga började åter att sy, men det ville icke lida med arbetet, ty tankarna voro allt jemt hos farbror Jan. Hon hade aldrig varit inom hans dörr, men ändock såg hon hans stugu-

kammare klart för sig. De svarta, nedrökta väggarna, den ohyflade sängställningen med fårskinnsfällen, trästolen utan ryggstöd, allt syntes henne så dystert, och Ingas hjerta klappade så underligt, då hon tänkte på enstöringens sorgliga lif. Han hade ingen, som såg om sig, ingen, som lagade hans mat och bäddade hans säng, ingen varelse, han kunde tala med, utom Krut, den gulbruna hunden.

Ingas tankegång afbröts af modren, som påminte om att maten var färdig och satte fram ett rykande strömmingsfat på det perlfärgade bordet.

— Ja, låt oss äta nu, och sedan låta vi tranorna lysa oss i säng — sade Olof och rullade hop seglet*).

Inga läste en bordsbön, hvarefter den lilla familjen satte sig till bords. Då aftonmåltiden var slutad, läste Elsa en vers ur psalmboken, och sedan beredde de sig till hvila. Innan Inga gick in i kammaren, der hon hade sin sängplats, såg hon ännu en gång ut genom fönstret åt Jans koja, som nu låg inhöljd i en dunkel skymning, och hon hviskade barnsligt ett sakta god natt åt farbrodren, innan hon bjöd föräldrarna god natt och gick in i kammaren.

Efter en stunds tystnad sade Olof: — Flickan skall en gång föra Jan till oss.

— Du tror det?

— Jag tror att stunden skall en gång komma.

— Det är förunderligt att barnet kunnat så fästa sig vid honom.

*) »Tranorna lysa oss i säng» säger folket på vissa orter, då dagarna äro så långa, att den vanliga hvilotimman infaller vid dagsljus.

— Hon ser att han är olycklig.

— Men han har alltid skytt henne, som alla andra.

— Stackars bror Jan! — Olofs röst var ovanligt mild, då han sade detta.

— Inte skulle väl du blifvit som han, om jag flyttat in i Jans stuga i stället för din?

— Det vet jag inte.

— Jo, du har ett godt hjerta.

— Men inte han, tror du?

— Han är afundsam.

— Han har också förlorat allt.

Olof fäste en kärlig blick på sin hustru, en blick som visade huru mycket detta *allt* var värdt. Icke ett ord mer om Jan undföll de båda lyckliga makarna den aftonen, men i sina hjertan bådo de om att den stunden måtte vara nära, då försoningen skulle komma.

En morgon, några veckor senare stodo alla lotsarne församlade på stranden, och bakom dem på bergsklinten syntes qvinnorna och barnen, alla spejande utåt hafvet, som skummande vältrade sina vattenmassor mot klipporna. Bland de andra syntes också Olof, hans hustru och Inga. På allas ansigten lästes väntan och fruktan, men Ingas ögon talade om djup ångest. För hvarje våg, som kom och kastade skummet högt i luften, klappade hennes hjerta häftigare, och oroligt blickade hon utåt hafvet, liksom väntade hon att der upptäcka något.

Orsaken till denna fruktan och ångest var Jan, som tidigt på morgonen tillika med Krut begifvit sig till utskären på sjöfogelsjagt. När han for, hade molnen österut redan bebådat den storm, som strax efter soluppgången bröt ut, men med sitt vanliga förakt för faran aktade han icke himmelens varning, utan satte upp det välbekanta lotsseglet med den röda våden och seglade med en frisk landvind till utskären. Väl utkommen öfverraskades han af stormen, som blåste upp från sjön, och kamraterna på stranden fruktade med skäl att Lommen med lifvet skulle få plikta för sitt vågsamma företag.

Plötsligt hördes ett rop från berget. Det kom från Inga, som trodde sig ha upptäckt en svart punkt, som än försvann i djupet än höjdes upp af den fradgande vågen. Olof riktade sin kikare åt det håll, Inga utvisade, och efter en stund utropade han: — Det är Jan!

Den svarta punkten närmade sig allt mer, och snart kunde man tydligt skönja båten och Lommen, som af alla krafter arbetade på att kunna hålla båten så, att den icke måtte kantra mellan sjöarna. Darrande af ångest följde Inga med ögonen farbrodrens minsta rörelser, och en skymt af hopp tändes hos henne, då hon såg hur han med säkra årtag styrde båten mot det smala sundet, som ledde till räddning under läland bakom ön.

Lommens båt var nu blott några hundra alnar från inloppet till sundet, och allas anleten klarnade, men i det samma kastades farkosten ur sin kurs af en brottsjö, som vältrade fram från sidan. Lommen försökte att återtaga sin kurs, men en annan sjö kastade hans båt ännu längre åt sidan.

— Han drifver mot klabben! — hördes en olycksbådande röst, som kom från en af de äldre lotsarne.

— Gud vare honom nådig! — sade sakta en annan.

Olof sade ingenting, men hans kropp skälfde af oro.

Klabben kallades en klippspets, som stack upp i vattenbrynet ett par hundra alnar från ön, och som vid skarp sjövind kringyrdes af skummande bränningar.

Båten var nu helt nära klabben, och Lommen sökte genom några kraftiga årtag klarera klippan.

— Han går klar! — hördes en röst från en af de yngre karlarna, men i nästa ögonblick kastades båten mot klippan och krossades till spillror.

Ett hjertslitande skri bröt fram öfver Ingas läppar och hördes högt öfver bränningens dån. Alla stodo förstenade af fasa och väntade blott att få se Lommens lik af vågorna föras till stranden, men intet annat syntes än Krut, som af alla krafter sträfvade att komma till klabben, men som med hvarje ögonblick kom närmare stranden.

Plötsligt hördes en röst, som ropade: — Han håller sig fast vid klabben!

Allas ögon ljusnade vid detta rop, och snart kunde en och hvar upptäcka Lommen, som låg framstupa på klippan och höll sig fast i en skrefva, oupphörligt öfverspolad af vågorna. Det hopp, som intog allas hjertan, då de sågo Lommen vid lif, förbleknade likväl snart, ty räddning var här knappt möjlig. Att söka i båt komma honom till hjelp syntes som en säker död, och något annat sätt fanns icke. Dessutom, innan båten hann fram, skulle Lommens armar tröttna

och han sjelf ryckas ner i den våta grafven. Några ögonblick stodo alla obeslutsamma, äfven Olof. Då skyndade Inga ned från berget till Olofs sida och fattade honom i armen.

— Hjelp honom, far! — sade hon med skälfvande röst och ville liksom med våld draga Olof ner till båten.

Olofs blick mötte Ingas öga, och utan att säga ett ord slet han sig från henne och sprang ner till motsatta stranden. Inga sprang efter honom och hoppade i båten, utan att Olof hindrade henne. Han tog ena åran och stötte ut, hvarefter han hastigt rodde öfver viken till sundet, som ledde ut till hafvet. Här bröto vågorna våldsamt in, och Olof måste uppbjuda all sin kraft för att kunna komma ut från ön. Inga var en rask rodderska, hvarför hon också fattade en åra och hjelpte fadren att arbeta mot sjöarna, som kastade den lilla farkosten upp och ned likt en spån.

Folket på stranden följde med oroliga blickar den farliga färden. Elsa grät och vred händerna af förtviflan. Längst ned på stranden invid vattenytan stod Krut, som blifvit förd i land mot sin vilja, tjutande och med ögonen riktade på klabben, der hans husbonde kämpade med döden.

Nu hade Olofs båt hunnit nära klabben. Flera gånger försökte Olof att komma intill klippan, men hvarje gång kastades båten tillbaka. Han såg att brodrens krafter voro uttömda och att han kanske nästa ögonblick skulle släppa sitt tag. Med en sista ansträngning närmade Olof ännu en gång båten till klabben, men i det samma släppte Lommen taget och slets af böljorna bort från klippan. Ögonblickligt gjorde

Olof en vändning, som bragte båten i Lommens väg, och lutande sig fram öfver akterstäfven lyckades han att få tag i en flik af Lommens stortröja.

— Håll du fast honom! — ropade Olof till Inga, som genast fattade Jans båda armar, så att han följde efter båten i vattnet. — Håll hufvudet öfver vattnet — tillade Olof och tog åter till årorna. Med säker arm styrde nu Olof mot sundet, och vågorna förde hastigt båten åter in i viken. Inga höll troget fast i farbrodren, som släpade efter, utan tecken till lif. Då båten löpte in i viken, skyndade alla den till möte och då Olofs hustru såg, att all fara var förbi, knäppte hon samman sina händer och tackade Gud.

Nu stötte båten mot land, och flera af de unga karlarne sprungo i vattnet till midjan, för att befria den modiga Inga från hennes börda och föra Lommen i land. Hon hoppade sjelf upp på stranden och sjönk i sin moders armar, ty nu sveko krafterna henne och hon började att snyfta högt.

— Han lefver! — ropade Olof, som böjt sig ned öfver brodrens på stranden utsträckta kropp.

Vid detta rop tycktes Inga återfå sina krafter, och hon lemnade modren för att vid Lommens bröst lyssna, om hans hjerta klappade.

— Låt oss bära honom hem — sade Olof och fattade i brodrens skuldror, men i det samma gjorde Lommen en häftig rörelse och slog upp ögonen. Efter några djupa andedrag reste han sig i sittande ställning och stirrade frågande omkring sig. Den förste, som helsade honom, var Krut. Viftande med svansen gjorde han höga krumsprång af glädje,

lade sina tassar på Lommens bröst och slickade honom i ansigtet.

— Är det du, gossen? — sade Lommen matt och strök med handen Kruts våta pels. Han försökte att stiga upp och gå, men väl uppkommen raglade han som en drucken. — Stöd mig du Erik, så att jag kommer hem — sade han åt en af de kringstående lotsarna. Den tilltalade tog honom under armen för att gå. Lommen stod en stund stilla och blickade på de kringstående; en ljusglimt syntes i hans mörka ögon, och han nickade åt Inga, innan han stödd på Erik stapplade till sin koja, följd af sin trogne hund.

Inga hade hela tiden haft sina ögon fästa vid farbrodrens bleka drag, och nu, då han gick, tog hon ett steg liksom för att följa honom.

— Stanna du, Inga, och låt den otacksamme gå — sade Elsa och höll flickan vid armen.

— Såg du inte, mor, hur vänligt hans öga var? — frågade Inga, förvånad öfver modrens ord.

— Han är en hårdhjertad man.

— Det får du inte tro, mor.

— Han sade inte tack en gång åt den, som frälsat lifvet på honom.

— Han visste ju inte att det var far.

Stillatigande följde Olof sin hustru och Inga hem. Hans hjerta var uppfyldt af glädje öfver Jans lyckliga räddning och öfver att det var just han, som räddat honom; men glädjens ljusa bild förmörkades dock af en dyster tanke, som trängde sig fram. Olof hade väntat att brodershanden nu

skulle räckas honom, att det goda skulle vakna i Jans hjerta och mana till kärlek och försoning, men då han nu såg att han missräknat sig, blef han sorgsen, ty hoppet att en gång få trycka brodrens hand vek från denna stund längre från honom.

Hälften af den följande dagen hade förflutit, och ingen hade sett Lommen lemna sin stuga. Olof kände sig orolig, men sade ingenting, och hans hustru kunde heller icke afhålla sig från att tänka på någonting så ovanligt, ty Lommen brukade alltid visa sig ute hvarje morgon. Uti Ingas bröst bodde dock största oron, och den yppade sig derigenom, att hon städse blickade öfver till farbrodrens koja med ett uttryck af ångestfull väntan. Fram på eftermiddagen blef spänningen större. Olof vandrade fram och tillbaka i stugan, och flera gånger fattade han beslut att gå öfver till Jans stuga för att se hur det var med honom, men alltid stannade han, då han skulle lyfta på dörrklinkan, ty då tänkte han hur svårt det skulle vara att öppna brodrens dörr och der kan hända mötas af ett hatfullt ögonkast. Då Olof så vandrat en stund, öppnades dörren af en lots, som underrättade honom att en skonare höll kurs på fyren och begärde lots om bord. Det var Olofs tur att lotsa, och derför gick han upp på berget med sin kikare i handen. Skonaren var dock redan så nära, att Olof med blotta ögonen kunde se flaggan svaja på förtoppen, ett tecken att fartyget ville ha lots. Skyndsamt gick han åter ned till stugan och tog segel-

donen och den på en stång fastsatta blå och hvita lotsflaggan, hvarefter han begaf sig ner till stranden. Då allt var klart, sköt han ut båten och satte sig till årorna. Nedanför Lommens koja saktade han farten och spejade mot fönstret för att upptäcka en skymt af kojans egare, men förgäfves, ingen syntes till, och allt var tyst som i grafven. Denna stillhet förskräckte Olof, och han hade genast lagt till med båten, om han blott kunnat, men skonaren var nu helt nära, och lotsen måste låta pligten tala före hjertat. Sedan han kastat ännu en blick mot kojan, började han åter att ro och vek snart om udden.

Inga satt nu ensam hemma, ty modren var nere vid stranden sysselsatt med att färga strömmingsskötarne. Sedan Inga sutit en stund och sett ut genom fönstret, öppnade hon dörren och gick ut. Oupphörligt återkommo hennes tankar liksom hennes ögon till farbrodrens koja. — Han är kan hända sjuk, tänkte hon, och denna tanke blef en öfvertygelse, då hon i sitt minne återkallade gårdagens händelse. Ansträngningen och det kalla vattnet hade helt säkert gjort honom sjuk. Försjunken i dessa tankar vandrade Inga omkring, och hur hon gick, så kom hon till sist till Lommens koja. En stund stod hon stilla, liksom för att lyssna, men allt var tyst; hon smög sig närmare, ända till dörren, och der stannade hon igen. Hennes hjerta klappade fort och hon återhöll andedrägten. Ett ljud, som af en djup suck, nådde hennes öron, och denna suck förjagade hennes obeslutsamhet. Hastigt öppnade hon dörren och steg in i den lilla mörka förstugan. Dörren till rummet stod halföppen, och

vid det buller, Inga gjorde, rusade Krut emot henne med ett häftigt skall, men då hunden såg hvem det var, tystnade han och började i stället att sakta gnälla, under det att han fägnande hoppade upp mot Inga och sedan sprang in i rummet, liksom bjöd han Inga att följa. Hon steg öfver den halfmurkna tröskeln och stod nu inne i Lommens boning. Med förvåning såg Inga att den föreställning, hon gjort sig om farbrodrens bostad, var i det närmaste sann. Väggarnas nakna stockar voro svärtade af tiden och af röken från spisen, som stod i ena hörnet, golf och tak hade samma färg som väggarne, och de tarfliga möblerna gjorde heller icke något behagligt afbrott i den dystra taflan. Det enda, som föreföll vårdadt, var geväret, som hängde ofvanför sängen.

Krut sprang fram till bädden, reste sig upp med framfötterna mot sängkanten och såg tillbaka på Inga. Hon följde honom och gick fram till sängen, der Lommen låg och stirrade med uppspärrade ögon mot henne. Han tycktes vilja tala, men icke ett ord kom öfver hans läppar, som brännande af den heta andedrägten syntes klibba vid hvarann. Vid denna syn såg Inga sig omkring i rummet, och då hon såg en öronlös kruka stående vid fönstret, skyndade hon dit för att se, om den innehöll vatten. Det var, som hon väntade, och med en skål, som stod i fönstret, upphemtade hon en del af innehållet, hvarefter hon återvände till den sjuke och bjöd honom dricka. Sedan han druckit, andades han djupt och slöt sina ögon. Inga satte sig på sängkanten och torkade med sitt förkläde sakta bort svettdropparna, som perlade fram på Jans panna. Efter en stund slog han åter upp ögonen,

och den blick, han nu fäste på Inga, var på en gång mild och frågande. Hon såg på honom tillbaka och satt en stund tyst, men slutligen sade hon: — Du är sjuk, tror jag.

— Det är bättre nu, sade han sakta.

Inga nickade förtröstansfullt åt honom och strök med handen det gråsprängda, tofviga håret från hans tinningar. — Jag trodde att det ej stod rätt till, och derför gick jag in till dig — sade hon.

— Tack för det, barn.

— Också far har varit orolig för dig i dag.

— Olof — mumlade han sakta.

— Han har ingenting sagt, men jag såg det på honom.

Efter en stunds tystnad sade han: — Du är en god flicka du.

Inga sade ingenting, utan smålog blott till svar.

Lommen tog hennes ena hand mellan sina och sade: — Du är lik din mor.

— Så säga de.

— Hon hade blå ögon, hon som du.

— Det har hon än.

— Också din hand är liten och fin.

Inga kände hur Jan kramade hennes hand. Efter en stund sade han:

— Ditt tal är så likt Elsas. Det är, som hörde jag henne sjelf.

Inga smålog och lutade sig ned mot den sjuke.

— Hvarför kommer du inte till oss? — hviskade hon.

Men då drog gubben sin hand från hennes och sade sakta:

— Nu är tid att du går.

— Vill du det då? — frågade hon.

— Ja — svarade han och nickade.

— Men jag kommer igen i morgon.

— Gör det.

Inga reste sig upp och gick efter den enda stolen, som fanns i rummet, och satte den bredvid sängen. Sedan hon fyllt vattenskålen och ställt den på stolen, nickade hon till afsked och gick mot dörren, der vände hon sig om och sade: — Jag ber far följa mig.

Vid dessa ord mörknade den sjukes blick. Efter en stund sade han: — Det vill jag inte, barn.

Inga närmade sig åter farbrodren och såg honom med barnslig förvåning i ögat.

— Du håller då inte af far? — frågade hon efter en stund.

Jan svarade icke och stirrade rakt framför sig, liksom ville han undvika Ingas blick.

— Far talar ofta om dig — sade hon.

— Gör han?

— Han håller af dig liksom jag.

— Har han sagt det?

— Det såg du ju sjelf i går.

— I går?

— Då du låg ute på klabben.

Jan fattade åter Ingas hand, och hon kände hur han darrade. Med den andra handen for han öfver sin panna och betäckte sedan med den sina ögon. Inga satte sig ned

på sängkanten, och det blef tyst en lång stund. Då Jan tog bort handen från ögonen, tyckte Inga sig se ett par tårar i gubbens ögonhår.

— Det var då han — sade Jan sakta. Hans bröst häfde sig, och han tryckte hårdt Ingas hand. — Låt mig nu vara ensam — tillade han.

Inga steg upp för att gå.

— Vill du inte att far följer mig? — frågade hon.

Jan skakade på hufvudet och sade: — Kom ensam, barn.

— Guds fred då så länge — sade Inga, nickade vänligt och gick.

Till aftonmåltiden hemkom Olof från lotsningen, och då omtalade Inga för sina föräldrar besöket hos farbrodren. Olof blef innerligt glad, och Elsa delade inom sig hans glädje, ehuru hon visade sig smått gramsen öfver Ingas tilltag på egen hand.

Påföljande morgon, straxt efter solens uppgång, begaf sig Inga på väg till Lommens koja, för att se till den sjuke. I en spånkorg bar hon med sig några godbitar, dem modren lagat i ordning, och en liten bleckflaska hade hon fyllt med dricka för farbrodrens räkning. Hon öppnade sakta dörren till förstugan och gick in på tå, för att icke störa den sjuke, om han skulle sofva.

— Krut, min gosse! — hviskade hon genom dörren, för att hunden icke skulle skälla, och Krut, som kände igen rösten, kom också emot henne utan andra ljud än några välvilliga fnysningar.

Sakta öppnade hon nu också dörren till rummet, men blef qvarstående på tröskeln vid den oväntade syn, som mötte henne.

På stolen midt i rummet satt Lommen med armbågarna stödda mot sina knän och med pannan lutad mot händerna. Men hvad som mest förvånade Inga var Lommens klädsel. Aldrig hade hon sett honom så högtidsklädd, annat än då han vandrade till kyrkan för att böja knä vid Herrens altare. En lång stund efter det att Inga inkom i rummet, satt Lommen tyst utan att ändra ställning. Då han ändtligen såg upp, helsade honom Inga: — Guds fred!

— Gu' sinne — svarade Lommen och nickade vänligt.

— Du är rask i dag, tror jag — sade Inga.

— Det är jag.

Inga gick fram till bordet och började plocka upp maten, som hon medfört i korgen. Krut följde henne och vädrade med välbehag anrättningen, men Lommen såg icke ens efter hvad Inga sysslade med. Stillatigande steg han upp och tog sin mössa.

— Kom följ mig, barn — sade han och gick mot dörren.

— Nu skall du smaka på fårbogen och mors färska dricka — invände Inga.

— Kom, barn! — Lommens röst ljöd så bestämd, att Inga med förvåning såg upp på honom, och då hon märkte uttrycket i hans öga, släppte hon ofrivilligt hvad hon hade för handen och sprang till honom. Lommen tog Inga vid handen och gick ut, följd af Krut, som kastade en blick af saknad på den i hans tycke så läckra anrättningen.

— Hvart gå vi? — frågade Inga, då de kommit ut på bergshällen utanför stugan.

Lommen svarade icke, men ställde sina steg i riktning mot Olofs koja. Inga följde honom med klappande hjerta, och hennes hand darrade i hans. Nu började hon förstå hvad som föregick i Jans inre, och fastän hon icke kunde se in i hans nedslagna ögon, så visste hon att försoningens ande blickade fram ur dem. Icke ett ord vexlades mellan dem båda under vägen, och ändock tyckte de vid framkomsten till Olofs stuga, att de meddelat hvarann den glädje, som bodde i deras hjertan.

På förstugutrappan till Olofs stuga stodo Ingas föräldrar, som vid åsynen af de båda vandrarne skyndat ut.

— Här är jag nu, bror Olof — sade Lommen och räckte fram handen. Hans röst var knappt hörbar, så darrade den.

— Gud signe dig för det, bror Jan — sade Olof och fattade brodrens hand.

Jan vände sig derpå till Elsa. — Det var länge sedan jag såg dig, Elsa — sade han.

— Det är nu sjutton år, kära Jan.

— Jag har inte haft någon glädje sedan dess.

— Jag gjorde hvad jag måste göra; jag kunde inte annat.

— När jag nu ser Inga, är det, som jag såge dig förr i verlden. Du vill ju låta barnet komma till mig emellanåt?

— Hjertans gerna, kära Jan.

Elsa räckte fram sina båda händer, och då Jan tog dem i sina, smög en tår ned i en fåra på den väderbitna kinden.

— Nu smälter isen, känner jag — sade han.

Inga såg än på den ena än på den andra, och i allas ögon tyckte hon att det glindrade liksom daggdroppar, men sjelf märkte hon icke hur glädjens tårar föllo från hennes egna kinder ned på det gröna gräset vid hennes fot.

3.

MOR OCH SON.

Vid stranden af Mälaren låg Jöns Eskilssons gård Vassängen. Den var icke särdeles stor, men icke heller af de minsta i bygden. Den hade förut varit delad i två hälfter, men genom giftermål kommit samman. Jöns Eskilssons far hade varit egare till ena hälften, och den andra hälften ärfde hans hustru, Fredrika, då hennes far dog.

Jöns ansågs länge vara en bergad man, men så gick det bakut och gården kom i lägervall, ty Jöns vände sig på senare åren mera från arbetet och for i stället till staden, derifrån han alltid vände rusig hem. De, som i bygden kände till Jöns från längre tid tillbaka, påstodo att han af föräldrarne blifvit tvingad till giftermålet med Fredrika, för att de båda gårdarne skulle komma samman, och detta var orsaken till att lyckan ej trifdes i hemmet på Vassängen. De båda makarne hade ett enda barn, sonen Knut, som nu var tretton år. Knut var en qvick och liflig gosse, någonting som alla förundrade sig öfver, ty i hemmet hade han icke mycket att glädja sig åt. Modren var sluten till sinnes och talade sällan, hvaremot fadren mest bannade honom. Värst elak var dock Jöns mot hustrun, och mången qväll, då han kom rusig hem, slog han både henne och Knut. Aldrig hörde man likväl mor Fredrika klaga öfver sin man, tvärtom, hon ville aldrig att någon talade illa om honom. Tålig och stilla bar hon sin sorg inom sig, och så hade åren gått utan att vända hennes hjerta från en man, som icke älskade henne.

En afton, då Jöns väntades hem från staden, dröjde han ovanligt länge. Mor Fredrika gick ofta ut på förstuguqvisten och såg utåt vägen. Slutligen hörde hon Svarten gnägga och såg kärran komma på afstånd. Men i stället för Jöns satt en af grannarne och körde. Då kärran svängde upp på gården, sprang mor Fredrika emot den och frågade: — Hvar är då Jöns?

— Han ligger här bak i kärran — svarade grannen.

— Jesus, hvad har då händt?

— Han stjelpte borta vid stenbron och fick sig en törn.

Fredrika och grannen ville hjelpa Jöns ur vagnen, men då sågo de att han var död. Hustrun brast då ut i jemmer och kastade sig öfver den döde. — Gud i himlen, hvad jag är olycklig! — ropade hon och snyftade som ett barn. Hon strök med handen bort håret från den blodiga pannan och ropade den döde vid namn, liksom ville hon väcka honom till lif igen. Till sist måste husfolket nästan med våld draga henne bort från liket och föra henne in i stugan. Der satt hon hela natten invid Knuts säng och kunde icke sofva. Men hon grät icke mer, hon endast vaggade af och an med hufvudet, och tystnaden afbröts någon gång af en djup suck.

Det var på försommaren, Jöns dog, och söndagen före midsommar skulle han begrafvas. För Knut var begrafningsdagen nästan som en glädjedag, ty när och fjärran från kommo högtidsklädda bekanta till Vassängen, och alla hade de »förning» med sig.

— En ståtelig begrafning ska Jöns ha — hade mor Fredrika sagt, och redan ett par dagar förut hade hon börjat ställa i ordning till begrafningskalaset. Redan på morgonen bars kistan ned till stranden och sattes i den stora ekan, som skulle föra den döde öfver sjön till kyrkogården, som låg på andra sidan fjärden, der kyrktornet syntes höja sig bakom björkdungen. När båten med kistan sköt ut ifrån stranden, följdes den tätt efter af fem mindre båtar med slägt och vänner om bord. Då alla voro utkomna på den stilla sjön, började en af karlarne, som rodde båten med kistan, att sjunga:

»Ack! döden hafver hädanryckt
Min vän ifrån min sida.
Af sorg till jorden nedertryckt,
Hvad tröst kan jag förbida?»

Så föllo de andra in med i sången och sjöngo psalmen till slut. Vidt ut öfver fjärden klingade tonerna och gåfvo eko från bergen, som höjde sig vid en vik på ena sidan Vassängen.

Knut satt i båten bredvid sin mor, och han ville så gerna småle åt allt, hvad han såg och hörde, ty så vackert tyckte han att det var. Han såg hur kistans hvita plåt blänkte i solen och speglade sig i sjön och hur vattnet stänkte kring årorna som ett skimrande perleregn. Psalmen klingade i hans öron nästan som en glad melodi, men när han så var färdig att le, såg han upp till modren och blef strax allvarlig igen, ty hennes anlete bar prägel af djup sorg, och det kunde Knut icke förstå, ty fadren hade ju aldrig varit god emot henne, och bättre var det väl nu, då han icke mera kunde fara till staden och komma drucken hem. När kistan sänktes ned i jorden och Knut hörde de dofva slagen af mullskofflarne, då först veknade hans hjerta och han började att gråta vid tanken på att nu var fadren borta för alltid.

Efter gudstjensten vände begrafningsskaran åter till Vassängen, der middagsbordet stod dukadt. I början var stämningen något högtidlig, men sedan den rika fägnaden började göra sin verkan, hördes snart stoj och skratt både inne i stugan och ute på backen. Öl och bränvin flödade i strömmar,

och mor Fredrika gick sjelf omkring och uppmanade sina gäster att dricka, sägande:

— Hederligt ska det vara på Jöns' begrafning. Han ska ha det, som om han sjelf gick och ställde om det. Spar derför inte på gudslånet.

Och någon sparsamhet kom heller icke i fråga. Ända till sent på qvällen var begrafningsskaran församlad på Vassängen, och natten igenom hördes från sjön och byvägarne deromkring buller och rop från de hemfarande gästerna. Också talades i trakten deromkring under flera veckor ej om någonting annat än den hederliga begrafning, mor Fredrika gifvit sin man.

Dagen efter begrafningen sade mor Fredrika vid middagsstunden till sina båda drängar: — Nu vill jag inte att någon mera dricker här i huset.

Och så tog hon flaskorna, som blifvit öfver från kalaset, och tömde med egen hand innehållet ute på backen.

Från den dagen blef det annan ordning på Vassängen. Förut hade der funnits en slarfvig husbonde och en matmoder, som aldrig styrde och ställde med något annat än det inre hushållet. Men nu försiggick en märkvärdig förändring med mor Fredrika. Hon började sjelf befatta sig med gårdens skötsel, och snart gjorde hon det som »en hel karl», det var hela socknens mening. Sjelf arbetade hon från morgon till qväll, och arbetsamhet fordrade hon också af tjenstfolket. Sparsam blef hon i så hög grad, att hon fick rykte om sig att vara snål, och snart sade man om henne i byg-

den, att hon var sniken som »Pintorparfrun» och att hon ej höll af något annat i verlden än sina kära pengar. Den märkvärdigaste förändringen hos mor Fredrika var dock att hon, som förr var sjelfva saktmodet, med ens blef sträf, ja till och med sträng. Den ende, som någon gång kunde locka ett småleende från henne, var Knut; men ju äldre han blef, ju mera sällan hände detta, ty Knut med sitt glada sinne kände sig med hvar dag allt mer främmande för modren och han började att längta bort från det dystra lifvet i barndomshemmet.

Under Vassängen hörde torpet Backen. Der bodde en torpare med hustru och många barn, af hvilka det äldsta var en flicka, som hette Anna. Så länge Knut kunde minnas tillbaka, hade Anna varit hans bästa lekkamrat. Med henne hade han byggt hus och ladugårdar invid stuguväggen, henne hade han följt, då hon i hagen vaktade kreaturen, och då han nere vid stranden slöjdade båtar, så var det hon, som sydde seglen. Under gemensamma lekar hade de vuxit upp, och när tiden gick och de båda lekkamraterna ej längre voro barn, så slog det ömsesidiga tycket rot i deras hjertan. Men när barndomen var försvunnen, var också glädjen borta för Knut och torparns Anna, ty att den snåla mor på Vassängen aldrig skulle tillåta Knuts förening med en fattig flicka, det insågo båda mer än väl, och Annas föräldrar varnade ständigt sitt barn för att tänka på Knut. Också undvek hon honom så mycket som möjligt, men ibland kunde hon dock ej motstå sin längtan att träffa barndomsvännen, och de båda unga talade då om framtiden, som syntes dem så mörk.

Efter hvarje sådant möte med Anna kände sig Knut allt bittrare stämd mot modren, och ofta tänkte han på att öfvergifva ett hem, som började synas honom förhatligt.

En sommardag, Knut var då på sitt tjugoandra år, gick Knut i arbete ute på ängsmarken. Bland slåtterkarlarne var der en, som hette Nils, hela socknens rolighetsminister och den förnämste på ortens glada gillen. Han kallades vanligen Rimmar-Nils, ty han satte hop visor och sjöng dem för hvar och en, som ville höra på. Ingen i socknen gick fri för Nils' spetsiga tunga, och ibland fick han också sota för sina elakheter, men oftast öfversåg man med hans stickord, derför att han höll målron vid makt. Nils sjöng nu i takt med liens slag:

Jag är så glad som fågeln,
Och derför vill ock jag
Så gladeligen sjunga
Min visa natt och dag.

Och öl det vill jag dricka,
En kanna i ett tag,
Och dansa med min flicka
Allt intill ljusan dag.

— Du är glad, du Nils — sade Knut.
— Måtte väl det. Ska dansa borta på Vreten i natt.
— Så.
— Hvarför går du aldrig med på dansen?
Det klack till i Knut. — Jag vill inte — sade han.
— Säg då hellre att mor vill inte.

Knut svarade ingenting och vände sig bort. Efter en stund fortsatte Nils:

— Du är nu så gammal, att du kan sköta dig sjelf, tycker jag.

Det var en tanke, som ofta uppstått hos Knut på senare tiden och som blef allt tydligare för honom, hvar gång den kom från en annan.

— Det har du rätt i, Nils.

— Nå, så kom då med i natt.

— Inte den här gången.

— Anna kommer dit — sade Nils sakta. Knut vexlade färg och stod tvekande, men till sist sade han:

— En annan gång går jag med.

När qvällen kom, frestade Nils på nytt och med större framgång, ty då folket gått till hvila på Vassängen, smög sig Knut derifrån ut till Nils, som väntade på vägen och sjöng, när Knut kom:

Der gångar en ungersven
Till kärestan sin.
Jag väntat dig längesen,
Gullgossen min!

På Vreten var dansen redan i full gång, då Nils och Knut kommo dit. Dörrarne till logen stodo på vid gafvel, och ljudet af spelmannens fiol trängde igenom det högljudda sorlet och bullret af stampningarna. Nils var genast med i dansen, men Knut ställde sig utanför en stund, innan han kunde besluta sig för att gå in. Då spelmannen började nästa

polska, gick Knut innanför dörren. En af de första flickorna, som dansade honom förbi, var Anna. Hennes ögon strålade, och lätt som en fjäder fördes hon omkring af Nils. Vid denna syn skar det till i Knuts hjerta. Aldrig förr hade han känt någon ovilja mot Nils, men nu föreföll det honom med ens, som om han aldrig kunnat tåla Rimmar-Nisse, och det förargade Knut i grunden att Anna skulle dansa just med honom.

— Se så, stå inte här och fundera nu, utan kom och tag dig ett glas! — ropade värden, en manhaftig soldat, och ville draga Knut med sig bort till bränvinsankaren, som låg på en sågbock utanför dörren.

— Jag dricker inte, kära Klang — svarade Knut och stod qvar.

— En stackare är du och det blir du väl i all din dar! — sade Klang skrattande och gick ensam.

Innan nästa dans började, kom Anna och helsade på Knut.

— Nu vill du väl dansa med mig? — frågade hon och smålog.

Men Knut ville inte, och inte kunde han heller. — Jag vill strax gå härifrån — sade han.

— Åh stanna nu och dansa med mig, det skall nog gå bra — menade Anna, men Knut nekade igen, och i det samma började dansen.

— Dansa du med mej; Nisse dansar bra han! — ropade Nils och tog i en hastig vändning Anna med sig.

Då kände Knut hur blodet steg honom åt hufvudet, och han var nära färdig att springa fram och rycka Anna från Nils.

— Har du inte betänkt dig ännu? — sporde Klang och vinkade. Knut gick ut, och nästan omedvetet drack han ur bleckbägaren, som räcktes honom.

Flera gånger gick Knut in på logen och såg Anna dansa, men han vände strax ut igen och ville gå hem, men det kunde han heller inte förmå sig till. Så kommo flere bekanta och uppmanade honom att dricka. Och Knut sade icke längre nej, utan drack med dem alla.

Sent på natten, då de dansande voro trötta, fick spelmannen hvila en stund, och några af flickorna begärde att Nils skulle sjunga en visa. Ungdomen bildade en ring omkring, och så stämde han upp:

Det var en gång en käring, som hade skog och ängar,
Och aldrig gjord' hon annat än räkna sina pengar —
Och det log jag åt, ja ja, det log jag åt.

Och kär'ngen had en pojke, som aldrig vågat dricka,
Och som väl knappast tordes att se uppå en flicka —
Och det log jag åt, ja ja, det log jag åt.

Men hur det var en afton, smög pojken ut till dansen,
Och hur det var, så drack han, så att han miste sansen —
Och det log jag åt, ja ja, det log jag åt.

Det ruset blef en spik i den gamla gummans kista,
Men snåla kär'ngar kan man ju både ha och mista —
Och det log jag åt, ja ja, det log jag åt.

Nils hade, innan han började, stigit upp på en stol. Nu hoppade han ned igen, och han gapskrattade. De flesta andra skrattade med och de sågo alla öfver till Knut, som stödde sig mot dörrposten. Nyss hade Knut varit blossande röd, nu var han mycket blek. Plötsligt rätade han på sig och gick, utan att ragla, fram till Nils och sporde honom:

— Du vill väl ha betaldt för din visa, Nils?

— Tänker du betala den då?

— Det tänker jag! — skrek Knut och måttade ett slag åt Nils, så att denne stupade omkull. Snart var Nils åter uppe och ville rusa på Knut; men Anna höll honom tillbaka, sägande:

— Det var illa af dig, Nils, att sjunga en sådan visa. Låt nu Knut vara, för han har gjort hvad som rätt är.

Klang och flere af karlarne trängde sig emellan de stridande och skiljde dem åt. Anna tog Knut vid armen för att leda honom ut. Då fick hon se mor Fredrika, som stod der lik en vålnad i dörren. Vid gummans åsyn blef Anna förskräckt och sprang in i hopen, men Knut blef stående, och det var med ens, som om ruset hade flugit bort ifrån honom. Först kände han att han rodnade af harm, öfver att modren sökt upp honom, men då han märkte hur ångestfull hon såg ut, så upplöstes de hårda ord, han redan hade på läpparne, och han sade blott: — Kommer du hit för min skull, mor?

— Ja ja, det kan du väl förstå.

Knut gick till modren, och de följdes åt ett stycke från logen, ty båda ville helst vara utan vittnen till detta möte. Då de voro allena, sade Knut:

— Det hade varit bättre, om du stannat hemma.

— Jag kunde inte, käre Knut. Aldrig har du förr varit borta från mig.

— Så får du vänja dig vid det, mor.

Knuts röst började åter bli sväfvande.

— Jag vaknade, när du smög dig ut, och en ångest kom öfver mig, när jag genom fönstret såg dig träffa samman med Nils och gå bort med honom. Jag ville ropa dig, men jag kunde inte. Då klädde jag mig, tog Bläsan och for hit, för jag hade hört att här skulle bli dans på Vreten. Kärran ställde jag der nere vid grinden, men jag tordes länge inte gå fram.

— Det skulle du heller aldrig ha gjort. Jag är nu så gammal, att jag vill gå för mig sjelf.

— Ack, käre Knut, jag var så orolig för dig.

— Aldrig var du det förr.

Gumman svarade icke, men tårar rullade ned på hennes kinder. Knut såg det icke och fortsatte:

— Här måste bli annat af. Jag tänker inte gå som pojke längre. Daniel på Nygården behöfver en dräng. Jag tar platsen jag.

Nu började gumman snyfta högt. — Du förstår mig inte, Knut — sade hon — men det är min egen skuld. Hvarför såg jag icke förr, hur ditt hjerta vände sig ifrån mig? Hvarför talade jag inte ut, hvad jag tänkte? Nu tror du liksom de andra. Nils sjöng ut han, hvad alla tänker om mig.

Knut stod lutad mot gärdesgrinden, och då gumman såg att han allt mer och mer blef ur stånd att höra henne, så

slutade hon sin klagan, torkade bort tårarne och sporde sakta:
— Vill du hem nu, Knut?

— Ja, mor.

Gumman tog honom vid armen och ledde honom ner till kärran, och snart voro de på hemvägen. Icke ett ord mer sade de till hvarann, och innan de hunno fram till Vassängen, hade Knut somnat och låg nere i kärran med hufvudet i modrens knä.

Flera veckor förgingo efter dansen på Vreten, utan att ett ord yttrades derom nere på Vassängen. Det var, liksom om mor och son båda väntade att den andra skulle taga till ordet. Knuts första tanke, då han vaknade efter natten på Vreten, var att han nu måste göra allvar af sin föresats att draga bort från hemmet, sak samma hvart. Hellre ville han tjena som dräng på främmande ställe än stanna på Vassängen. Men knappt hade denna tanke uppstått, förr än han kände hur kärt hemmet var honom, fastän det ofta synts honom öde och mörkt. Lemnade han Vassängen, så måste han ju också afsäga sig möjligheten att på länge få se och tala med Anna, och det vore ju det värsta, som kunde hända honom.

Flera gånger var Knut på väg att tala till mor Fredrika om att han ville bort till hösten, men för hvar gång, han skulle närma sig henne, så svek honom modet. Och med hvar dag, som gick, blef det allt svårare för honom att säga ut hvad han tänkte, ty det föreföll honom, som om mor Fredrika ej längre var den samma som förr. Hennes sträfhet

var försvunnen, hennes röst var vänlig, och hon såg ofta på Knut med en blick, som gjorde hans hjerta vekt. En söndag hade tjenstefolket på Vassängen fått fara till kyrkan, och Knut satt ensam inne i kammaren och läste. Då öppnades dörren, och mor Fredrika kom in. Knut fortsatte att läsa, och gumman gick och sysslade i skåpen. Efter en stund tittade Knut upp och såg att modren tagit fram sina bästa prydnader, silkesduken, den grönrutiga sjalen och de genombrutna trådvantarne. Hon började att kläda på sig och såg då och då öfver till Knut. Slutligen tog hon fram ur skåpet hans bästa tröja och en blå silkeshalsduk, som hon räckte honom, och sade:

— Tag på dig, käre Knut.

— Och hvarför det?

— Vi ska gå öfver till Backen.

Knut stirrade på modren, men sade ingenting. Plötsligt såg han hur tårarne började rinna utför mor Fredrikas kinder. Då steg han upp och gick till henne.

— Hvarför gråter du, mor? — frågade han.

— Ack, käre Knut, jag har väl mycket att gråta öfver, ty här har på länge icke varit, som det bort vara. Jag har kanske inte handlat rätt mot dig, men ser du det var derför, att jag höll så mycket af dig.

De satte sig båda, och Knut tog modrens händer i sina. Hon fortsatte att tala: — Du, liksom de andra, har inte förstått mig. Jag sträfvade och arbetade, men inte var det för min skull. Inte är jag så, som Nils sjöng om mig på Vreten. Han hade inte rätt, det förstod du ändå, fast du

inte förstod mig riktigt. Ser du, det var för din skull, som jag glömde allt annat i verlden för att samla pengar. Jag ville att gården skulle bli skuldfri och en god gård, så att den måtte vara tillräcklig både för dig och en hustru. Jag ville inte att du skulle bli olycklig, du liksom din far. Han höll inte af mig han, men han tog mig, derför att föräldrarne ville så, ty, sade de, hvad han skulle ärfva, det räckte inte till att lefva på som bergad karl med hustru och barn. Men så gick det också, som det gick.

Mor Fredrika snyftade bittert och lutade ansigtet mot Knuts bröst.

— Kära mor, hvarför har du inte förr talat med mig om detta? Knut smekte modrens grå hår och tryckte henne till sig.

— Jag tänkte inte på något annat än att få gården skuldfri, tills du skulle bli stor. Aldrig var jag rädd för att ditt hjerta under tiden skulle vända sig ifrån mig. Men nära var det att så hade gått.

— Säg inte så, mor!

— Hvad skulle du också tänka om mig? Aldrig kunde du hitta på det rätta, när jag inte sade dig det. Men nu vet du det. Jag ville att du skulle få den, du höll af, hon må nu vara aldrig så fattig. Jag ville att du skulle ha tillräckligt för båda, så att du inte skulle komma i frestelse. Ja, Knut, jag ville att du skulle bli lyckligare du än far.

Knut slog sina armar om gummans hals och log och grät på samma gång. Efter en stund steg mor Fredrika upp och torkade sina tårar. — Och nu gå vi öfver till Backen. Du

vill ju träffa Anna nu? — sporde gumman med en skalkaktig min.

— Jag är strax färdig, mor. Nu ska här bli glädje på Vassängen! — Knut tog mor Fredrika i famn och höll henne länge sluten i sina armar.

En söndagsmorgon fram på hösten stötte en hel rad båtar ut ifrån Vassängsstranden. I första båten sutto ett brudpar, Knut och Anna, och deras slägtingar. Brudparets anleten strålade. Allt lyste liksom af fröjd den dagen. Solen sken, och vågorna glittrade så, att man knappt kunde se på dem. Björkarne nere vid stranden stodo klädda i gyllene fransar, här och der stucko några lönnar fram sina högröda hufvuden, och korset på kyrktornsspetsen blänkte som en klar låga. Det låg ett härligt ljus öfver sjön och dess stränder, och den högtidsklädda bröllopsskaran gaf åt taflan en ännu gladare och lifligare stämning.

I båten, som följde efter brudparets, sutto brudesvennerne och bland dem Nils, som Knut försonat sig med. Nils hade gjort en visa till brudparets ära, och han sjöng den med hög röst:

Allt ifrån barndomsåren han hade henne kär,
Och hon den trogne vännen uti sitt hjerta bär.
På ängen och på åkern och i grönskande skog
Han såg på henne kärligt och hon mot honom log.

Nu bär hon brudekronan och skall till kyrkan gå,
Der Herren dem förenar till ett, de båda två,
Och både gamla, unga välsignelse dem ger,
Ty hvem skull' icke glädjas, när man det paret ser?

Min visa här jag sjunger till ära för de tu;
Må glädjen alltid följa på deras stig som nu,
Må trefnad följa Anna och hennes käre Knut,
Och lyckan följa båda till detta lifvets slut.

Knut satt en stund och såg drömmande utåt sjön.

— Hvad tänker du på, käre Knut? — frågade mor Fredrika.

— Jag tänker på, när vi foro så här öfver sjön till fars begrafning. Då var jag barn och tyckte att allt var så vackert och fröjdefullt. Men då såg jag att du var sorgsen, och jag blef så med. Nu ler du, mor, och derför kan också jag vara glad af hela mitt hjerta.

4.

MJÖLNAR-SVEN.

Jag bor i forsen jag — sade necken och tittade upp midt i det skummande fallet. — Jag skjuter på hjulet jag — sade forsen och kastade sig in i vattenhjulet, som sprang rundt och ropade: — Jag drar stenarne jag! — Stenarne löpte den ena på den andra och gnisslade: — Vi mala säden vi. — Inne i qvarnen stod mjölnaren, och med ett belåtet leende sade han för sig sjelf: — Jag är herre öfver qvarnen jag. — Och så stannade han stenarne och fällde ner damluckan.

Mjölnaren gick till gluggen och tittade ut. I nordvest höjde sig mörka moln, som af den nedgående solen infattades i gyllene ramar. En gråaktig färgton låg öfver landskapet, och böljorna i ån liknade mera bläck än vatten. Forsen dånade, och i alarna vid stranden susade några svaga vindstötar.

— Nu väntar mor på mig — sade mjölnaren för sig sjelf och stängde igen gluggen med en lucka, hvarefter han gick ned för trappan och ut på marken. Sedan han stängt qvarndörren, gick han sakta framåt gångstigen, som bar hemåt. På andra sidan backen låg mjölnarens stuga, rödmålad och med spåntak. Stugan hade fem fönster, fyra nertill och ett under takåsen. Mjölnaren tyckte sig på långt afstånd se hustrun och den hvithårige sonen. Hustrun satt på trappan, och sonen lekte vid hennes fötter. Mjölnaren påskyndade sina steg, men plötsligt stannade han och lyssnade.

Ett rosslande ljud hördes bakom hagtornsbusken. Mjölnaren gick dit för att se efter hvem det var. Han såg en ung karl, som låg på marken med hufvudet stödt mot en mossbelupen sten. Karlen var mycket blek och andades tungt. Han var synbarligen sjuk.

— Hur är det med dig? — frågade mjölnaren och lutade sig ned öfver den okände.

Den sjuke svarade icke, utan såg blott med sina feberglödande ögon på mjölnaren.

— Tänker du ligga här i natt?

Den okände gjorde en jakande rörelse med hufvudet.

— Det går inte an. Natten blir kall. Res på dig och följ med mig.

Mjölnaren tog den sjuke under armarne och hjelpte honom att resa sig.

— Stöd dig nu på mig.

Mjölnaren och den sjuke gingo vägen framåt och hunno snart till stugan.

Vid åsynen af den främmande reste mjölnarhustrun sig upp. Lille Lars sprang rädd och gömde sig bakom modren.

— God qväll, mor — helsade mjölnaren.

— Guds fred — svarade hustrun.

— Red till en bädd i stugan åt en stackars sjukling — återtog mjölnaren.

Hustrun såg med misstrogen blick på den bleke karlen, som stod der höljd i trasor och stödd vid mannens arm. Nästa ögonblick gick hon in, följd af mannen och den främmande. Lars sprang före henne in och satte sig tyst uppe i hörnet vid spisen.

Mjölnaren förde den sjuke till en stol och bad honom sitta. Hustrun kom med en mugg vatten och bärsaft och bjöd honom dricka. Han drack, och då han med darrande hand räckte muggen tillbaka, sade han sakta: — Tack!

Bädden blef i ordning, och den främmande lade sig, sedan han likväl först sagt mjölnaren hvem han var och hvarifrån han kom.

Hans namn var Bengt, och han hade haft tjenst hos en förmögen bonde i en af grannsocknarne. De sista månaderna af tjenstetiden hade han varit sjuk, och sedan var det omöj-

ligt för honom att få tjenst, ty hvar han anmälde sig, fick han till svar, att man behöfde friskt och arbetsfört folk. Utan arbete hade han nu vankat kring någon tid och slitit ondt, så att hans helsa blifvit än sämre. Han hade lifnärt sig med att tigga, och många nätter hade skogen varit hans nattqvarter, mossan hans bädd och himlen hans tak.

När mjölnaren och hans hustru tagit god natt af sin gäst och kommit in i kammaren, föll talet helt naturligt på honom.

— Det var en lycka att jag träffade på honom — sade mjölnaren.

— En lycka säger du, Sven? — inföll hustrun.

— Ja, vinden är nordlig, och det ser ut att bli regn. Den stackarn skulle visst inte haft mycket lif qvar, om han fått ligga ute i natt.

— Han ser inte god ut. Jag lider inte bruna ögon, som titta under lugg.

— Han är ju sjuk, vet jag.

— Men han ser falsk ut.

— Det tycker inte jag.

Den sista tanke, som mjölnaren hade, innan han somnade, och den första, som kom till honom, då han vaknade nästa morgon, var hur han skulle kunna hjelpa den stackars sjuklingen. Ändtligen trodde han sig ha kommit under fund med rätta sättet, och när han trädde ut i stugan, såg han helt förnöjd ut.

Bengt var redan uppe och satt på en stol. Då mjölnaren kom ut, steg Bengt upp och helsade god morgon. Mjölnaren såg helt förvånad på sin gäst, ty feberglöden hade för-

svunnit ur blicken, och läpparne hade återfått något af sin naturliga färg.

— Du ser frisk ut i dag.

— Jag känner mig starkare än i går.

— Det låter godt. Då äta vi frukost till sammans.

En stund derefter satte mor Karin fram maten. Då Bengt hade ätit, steg han upp och tackade för herberge och välfägnad, hvarefter han ville gå.

— Och hvart ämnar du hän? — frågade mjölnaren.

— Det vet jag inte så noga — svarade Bengt.

— Då kan du just följa med mig ett stycke på väg till qvarnen.

Bengt sade att han ville följa, och de gingo båda, sedan Bengt först sagt farväl åt Karin och åt Lars, som skrek, då Bengt ville taga honom i hand.

Då de kommo nära qvarnen, ville Bengt taga af in på stora vägen, men Sven bad honom följa sig fram. Först gingo de omkring qvarnen på landsidan, sedan gingo de in. Sven visade Bengt den enkla mekanismen och de präktiga stenarne.

— Mycket mäld har jag, och snart tänker jag ha två par stenar — sade Sven. — Här är plats för dem, och ett nytt hjul ska sättas utanför det andra.

Sven ställde allt i ordning och drog sedan upp damluckan. Forsen rusade på hjulet, och snart var allt i gång. Det bullrade och stampade, mjölet rann ner i säcken, och dammet flög rundt omkring.

Sven såg förnöjd ut.

— Hvad tycker du om det här? — frågade han och slog Bengt på axeln.

— Det ger bröd — sade Bengt.

— Det kan ge bröd åt dig också. — Sven blinkade betydelsefullt med ena ögat.

Bengt såg ut, som om han ingenting förstod.

— Du blir nog snart frisk, och att tjena hos mig kan vara så godt som hos någon ann'.

Bengt sade ingenting, han bara såg på Sven.

— Jag har länge behöft en dräng, och nu kan det vara så godt att slå till.

Sven räckte fram handen. Bengt fattade den och sade: — Tack för det.

— Då är det uppgjordt, och vi ska nog komma om sams. — Sven nickade och log med sådan förnöjelse, att hela hans ansigte tycktes skina.

Om middagen följdes de åter hem. Sven såg med glädje den förvåning, som stod att läsa i Karins ansigte, då hon såg Bengt komma tillbaka.

— Bengt stannar hos oss, kära gumman, och han ska bo der uppe i vindskammarn — sade Sven.

— Så var då i Guds namn välkommen — sade Karin, men hon såg ut att vara missnöjd.

Sven följde Bengt upp på kammaren, och der fick Bengt en af husbondens arbetströjor, ty hans egen hängde knappt till sammans.

När om qvällen hela familjen gått till hvila, sof Sven lugnast, och han log i sömnen, hvilket betyder att man har

goda drömmar. Karin låg vaken halfva natten, och ständigt tyckte hon sig se Bengts bruna ögon snegla på sig. Hon blundade, men det hjelpte icke, ty då såg hon icke blott ögonen, utan också det bleka ansigtet, den något böjda näsan och det svarta, stripiga håret. Ändtligen somnade hon, men om morgonen, när hon vaknade, påminte hon sig med förskräckelse, att hon drömt om en svart katt, som sett på henne med ögon alldeles lika Bengts. Lille Lars sof heller icke lugnt. Bengt der uppe på vindskammaren sof med samma likgiltighet, som om ingenting skulle ha händt honom.

När Bengt blef frisk, arbetade han flitigt och steg med hvarje dag i Svens ynnest. Han var som en yngre bror i huset. Qvarnens affärer gingo bra, och snart gnisslade der två par stenar. Mjölnaren måste taga ännu en dräng, ty på Bengts inrådan hade han nu börjat att äfven handla med spanmål, och det var omöjligt för två karlar att reda sig. Bengt kunde räkna och skrifva, och till sist var det han, som ensam skötte räkenskaperna.

Sockneboarne sågo med glädje mjölnarens tilltagande välgång, ty Sven var omtyckt af alla för sitt goda hjerta och sin omutliga redlighet. Också Bengt var aktad som en dugtig och driftig dräng, och mången skulle gerna sett honom i sin tjenst. Detta visste Bengt, och tillika att han blef mer och mer oumbärlig för Sven.

Dock var det icke alla, som hyste goda tankar om Bengt. En och annan hade till och med varnat Sven och sagt: —

Haf noga ögonen på honom. — Men Sven ville aldrig höra derpå, utan sade: — Bättre tjenare kan jag aldrig få. Karin talade också ondt om honom, då han kom i huset, men nu låter det helt annat, sedan hon lärt känna honom, och så skall det gå med er andra också.

Fem år förflöto, och allt gick framåt. Ingen kunde vara lyckligare än Sven. En dag, då Sven och Bengt stodo ensamma i qvarnen, såg Bengt upp från sitt arbete och sade plötsligt: — Nu har jag varit länge hos er, husbonde.

— Det har du varit, kära Bengt — sade Sven och nickade hjertligt åt honom, hvarefter han åter såg ned på sitt arbete.

En lång stund tego begge, men slutligen sade Bengt utan att se upp: — Jag har tänkt på att flytta nu.

Sven släppte sitt arbete och lät mjölet rinna bredvid. Han stirrade på Bengt utan att tala.

Bengt fortfor att se ned. — Husbond' har god tid på sig att skaffa ny dräng.

— Hvad säger du, Bengt?

— Jag vill fresta lyckan på annat håll.

— Nej, du måste stanna hos mig.

— Det kan jag inte.

— Och hvarför?

Bengt teg.

— Du vill inte stanna?

— Nej.

Sven bet sig i läppen och tillbakahöll en djup suck, hvarefter han åter började att arbeta.

Under åtta dagars tid talade icke Sven och Bengt till hvarann, annat än som var nödvändigt för arbetet, och hela tiden arbetade Svens hjerna på att uppfinna ett medel, som kunde förmå Bengt att stanna. Bengt såg likgiltig ut, men inom sig väntade han med otålighet på ett tillbud om bättre vilkor, ty att ett sådant tillbud skulle komma, derom var han nästan säker.

När qvarnen stängdes en afton, och Bengt vandrade vid Svens sida hemåt, märkte Bengt att Sven såg ovanligt glad ut. Han hade varit sorgbunden allt sedan den dagen, då Bengt sade sig vilja flytta. Orsaken till denna glada uppsyn var att Sven trodde sig ha funnit ett osvikligt medel att förmå Bengt att stanna för alltid.

— Du vet att jag tycker om dig, Bengt — sade Sven helt oförmodadt.

— Tack för det — inföll Bengt.

— Jag kan inte vara dig förutan.

Bengt sade ingenting, men han tänkte att Sven hade rätt.

— Och när du inte vill tjena hos mig, så må du stanna som min kompanjon. Vi dela hädanefter hvad spanmålshandeln och qvarnen inbringa.

Detta var mer, än Bengt väntat. Också hade han svårt att tillbakahålla ett sjelfbelåtet leende.

— Se här är handen. Slå till!

Bengt tryckte Svens hand och sade: — Det skall ni aldrig ångra, husbond'.

— Inte husbonde längre nu. Bror i det ena som i det andra.

När Sven vid hemkomsten underrättade Karin om hvad som händt, flög ett leende öfver hennes ansigte. Den blick, hvarmed hon helsade Bengt, då han kom som dräng i huset, var mörk, som natten; den blick, hon nu gaf honom, var ljus som dagen. Så kan tiden förändra.

En klar himmel väntar att molnen skola komma, och ju längre de dröja, desto mörkare äro de, när de en gång skönjas vid horizonten. Så var det med Svens lycka. Molnet, som så länge dröjt, närmade sig allt mera hotande; men han såg det icke, ty hans goda hjerta gjorde honom blind.

En afton satt Sven ensam hemma i stugan och väntade att Karin skulle komma hem. Hon hade gått ett ärende till en af grannqvinnorna. Bengt hade en kort stund förut rest till staden. Lars var ute på marken. Efter en stund reste sig Sven och gick ut. Han tänkte ej så noga på, hvart han skulle gå, och kom så ut i hagen. Der fick han se sin häst och fjäderkärran, som Bengt nyss tagit för att fara till staden med. Hästen stod bunden vid ett träd, så att han ej syntes från landsvägen, som strök förbi ett stycke längre bort. Bengt syntes icke till, och Sven gick derför utefter skogsbrynet för att se efter honom.

Plötsligt stannade Sven vid ett berg, som stupade ned i en kjusa, der ån slingrade sig fram mellan små gräsplaner och stenhögar. Bakom ett af stenrösen stod Bengt, och Karin var med honom.

Sven såg dit, och hela hans kropp började skälfva. Han stirrade ned i kjusan och andades dubbelt fortare.

— Karin! — mumlade han sakta. Med framsträckt hals lyssnade han, för att uppfånga ett ljud af hvad de sade; men omöjligt. Med ögonen måste han uppfatta allt, och detta gjorde att de liksom trängdes ut ur sina hålor. Bengt syntes kall och befallande, Karin upprörd. Hon lutade sig intill honom och syntes bedja, men han förblef orörlig. Plötsligt gjorde han en häftig rörelse med handen, och Sven tyckte sig se hans ögon spruta lågor. Karin fattade den utsträckta handen, men han slet den från henne. Hon ropade: — Jag kan inte! — och i det samma nedföll hon på sina knän, vridande händerna af förtviflan.

Mera kunde Sven icke se. Det svartnade för hans ögon, och han sjönk ned som medvetslös. Det föreföll honom, som om ett förfärligt slag kastat honom till marken. Då han åter såg upp, voro Bengt och Karin borta, men i Svens själ bodde en misstanke, ja, nästan en visshet om att den husliga lyckan var sköflad, att lifvets glädje var med ens förbi. Lik en drucken raglade han bort från berget och gick så nära hemmet, att han såg stugan, men då vände han om igen. Hela natten vankade Sven ute. Än gick han upp i qvarnen, och än satte han sig nere vid ån och såg hur vattnet rusade ned mot fallet. När morgonen kom, beslöt han sig dock för att gå hem. Vinden blåste frisk mot hans bultande tinningar, då han vandrade öfver gärdet, som låg närmast stugan. Röken steg upp från skorstenen och slingrade sig som en orm upp i den klara luften. Sven stirrade på stugan och tänkte:

Hon är der inne. — Han gick af och an utan att se sig omkring, hans ögon voro oaflåtligt fästa på stugan. Då han kom till trappan, stannade han en stund. Karin satt ensam i stugan, ty Lars hade icke stigit upp ännu. Hon var mycket blek och hennes blick skygg. När Sven kom in, steg hon upp och gick fram till spisen, så att hon kom att stå till hälften vänd ifrån honom. Sven satte sig vid bordet, men sade ingenting.

— Hvar har du varit? — frågade Karin efter en stund.

— Jag glömde mig qvar hos Ola i Bergvik.

Det blef åter tyst. Karin gick in i kammaren och kom straxt ut igen. Hon hällde kaffe i en kopp, gick sakta fram till Sven och räckte honom den.

Sven såg på henne, och då märkte han att hon skälfde som af en frossa. Svens hjerta började redan urskulda Karin, och den blick, han nu fäste på henne, var mild. — Tack — sade han sakta och tog koppen från henne.

Karin gick ett par steg åt spisen till, men vände sig genast om. Hennes ansigte uttryckte den förfärligaste ångest, och ögonen stirrade vildt. Hon sträckte en arm mot Sven och ropade hastigt: — Drick inte!

Sven ställde koppen på bordet och reste sig. En ryslig aning genombäfvade honom.

— Hvad har du gifvit mig? — frågade han, och hans stämma ljöd som en hviskning.

Karin svarade ingenting. Hon stod som förvandlad till en isstod. Blekheten i hennes ansigte hade öfvergått i en askgrå färg. Hennes händer knöto sig krampaktigt, och de

bleka läpparna slöto sig hårdt till sammans. Sven tog åter koppen.

Då sprang Karin fram mot honom, slog häftigt koppen ur hans hand och ropade: — För Jesu skull, drick inte!

Några ögonblick var allt tyst. Derpå mumlade Sven: — Jag olyckliga menniska! — och sjönk så sakta ned på stolen igen, under det att Karin skyndade halft medvetslös ut ur stugan.

Sven satt sedan länge med slutna ögon och vaggade af och an med hufvudet. — Det var dit, han ville ha henne — mumlade han för sig sjelf.

Då Lars samma morgon kom ut ur kammaren, fann han fadren sittande med ansigtet gömdt i händerna. Lars helsade god morgon, men fick intet svar.

— Hur är det med dig far?

Sven blott såg på sonen med ett uttryck, som om han icke förstått frågan.

— Hvar är mor? — frågade Lars.

Då var det, som om en tanke plötsligt slagit ned i Svens hjerna. Han steg upp och gick emot gossen. Hans ögon brunno, och rösten var nästan hväsande, då han sade: — Du skall inte mer tala med mig om mor. Kom i håg det, Lars!

Sådan hade aldrig Lars sett sin far, och han stod derför stum af förskräckelse. Efter en stund smög han sig ut ur

stugan, och då han icke fann modren hvarken i ladugården eller redskapshuset, så skyndade han ut i bygden att söka henne.

Samma morgon var Bengt på väg hem. Då han kom till det ställe, der vägen gick förbi qvarnen, stannade han. Qvarnen var icke i gång, oaktadt der fanns mycket att mala.

Ett hemskt leende flög öfver hans läppar. — Hon har således följt mitt råd — mumlade han för sig sjelf. Han gick ner till qvarnen. Dörren var stängd. Från dörren gick han ut på spången, för att se efter, om damluckan varit rörd. Nej, den var icke rörd.

— Nu är hon min — mumlade han sakta.

Bengt vände om och gick upp på vägen. Han satte sig upp i kärran, och då han gaf hästen ett slag med piskan, sade han högt för sig sjelf: — Det är jag, som är ensam herre nu.

Då Bengt hunnit fram till stugan, hade hans ansigte återtagit sin vanliga prägel. Dock klappade hans hjerta häftigt, då han steg öfver tröskeln. Han såg sig omkring och kände sig så underlig till mods, då ingen syntes till. Han ville öppna kammardörren, men han kunde det icke. En iskyla smög sig öfver honom och han kände sig som förstelnad. Slutligen hviskade han: — Karin! — Efter en stund ropade han högre: — Karin! — Intet svar, icke ett ljud hörde han, och han stapplade ut på förstugubron och så ned på gården.

Vid kärran, som han nyss lemnat, stod en karl, med ryggen vänd mot stugan. Karlen vände sig i det samma om. Det var Sven.

Bengt kände sig till mods, som om han såg ett spöke. Kallsvetten perlade fram på hans panna, och han sökte efter något att stödja sig vid. Sven gick emot honom och stannade först, då han var Bengt inpå lifvet.

Sven tog först ordet: — Du är en usling, du!

— Hvad menar du? — sade Bengt sakta.

— Giftblandare! — röt Sven.

Bengt skiftade färg. — Akta dig, Sven! — hväste han.

Sven sade ingenting mer, men han slog Bengt med knutna handen i ansigtet. Bengt segnade mot marken, och då han reste sig upp, strömmade blodet utför hans ansigte. I det samma kom Lars från redskapsboden, och då han såg fadren färdig att å nyo rusa mot Bengt, sprang Lars emellan och ropade: — För Guds skull, far, låt honom vara!

Sven hejdade sig, då han hörde sonens röst, och vände sig bort från Bengt, sägande: — Gud straffe dig!

Bengt torkade blodet med tröjärmen. Han var blek som ett lärft, men ögonen gnistrade och han höjde hotande handen, då han gick bort från gården.

Då Bengt skulle träda ur kompaniskapet, befanns det att affärerna icke stodo så godt, som man trott. Bengt ensam visste hvar vinsten tagit vägen, ty räkenskaperna utvisade ingen sådan, tvärtom någon skuld. Qvarnen och stugan måste säljas på auktion, och de inropades af Bengt för halfva värdet.

Sven stod nu utarmad. De svåra pröfningarna hade skakat hans själ i grund och alstrat en tungsint dvala, som gjorde honom oförmögen att arbeta. Lyckligtvis var Lars så stor, att han kunde ge sig ut att tjena. Karin hade icke vidare varit synlig i bygden, ty sedan hon gick från hemmet, hade hon hållit till hos en gammal slägting i en af grannsocknarne. Sjelf hade Sven fått en fristad hos en förmögen bonde, som varit hans skolkamrat.

Hösten skakade bladen af träden, vintren svepte jorden i sitt hvita täcke, och våren andades åter lif i allt, men Sven kunde icke väckas ur sin likgiltighet. Sällan ville han tala med någon, aldrig såg man honom le. Ensam ströfvade han omkring, men skydde den sidan, der ån flöt fram, liksom fruktade han forsens brus och qvarnens buller. Ofta kom Lars till honom, och då blef Sven något lättare till lynnet. Gerna ville Lars föra talet på mor Karin, men det vågade han ej mer, ty en gång hade han försökt det, och då hade Sven blifvit häftig och gått ifrån honom.

En dag på eftersommaren kom Lars till fadren och sade att socknemännen gjort ett nybygge, som de ville att Sven skulle gå och se på. Sven följde sonen, men då han såg att Lars tog vägen mot ån, stannade han.

— Kommer du inte, far? Det är ju till Öfverforsen, vi gå — sade Lars.

Bengts qvarn låg betydligt längre ned.

Sven gjorde min af att vända om.

— Se så, du har ju lofvat följa mig. — Lars tog fadrens hand i sin.

— Inte finns der något nybygge.

— Jo, nere vid stranden.

Sven följde nu, men motsträfvigt.

Då de kommo så nära, att forsen hördes, stannade åter Sven. Han stod en stund och lyssnade.

— Vi ha gått vilse — sade han.

— Nej far. Det är Öfverforsen, du hör.

Sven lyssnade åter och såg sig sedan omkring för att öfvertyga sig om att de gått rätt. Han kände igen gångstigen, men ändock tviflade han, ty de ljud, han lyssnat till, talade om att de gått vilse. Han skakade på hufvudet och fortsatte vägen, men stannade då och då, lyssnande om igen.

Nu öppnade sig skogen, och de båda vandrarne stodo framför Öfverforsen. Sven var orörlig som en bildstod. Han stod med knäppta händer och stirrade oafvändt framåt forsen. Han såg nybygget. Det var en rödmålad byggning med fönstren tätt under taket. Byggningen stod på pålar i vattnet, och på ena sidan svängde två stora vattenhjul omkring. Från dess inre kommo de stampande ljud, som Sven hade lyssnat på i skogen. Det var en qvarn, alldeles lika med den, som Bengt roffat till sig.

— Den der ha socknemännen byggt — sade Lars.

— Så. De vilja inte mala der nere?

— Nej. Och så vilja de att du, far, ska sköta qvarnen åt dem.

Sven stirrade på Lars, men sade ingenting.

De gingo båda ned till qvarnen. En dräng stod i dörren och lyfte på mössan, då Sven kom.

— Två par stenar — sade Sven, då han kom in. Och nu log han. Sven gick länge omkring i qvarnen, och det var, som om bullret hade vederqvickt honom. Han småskrattade, då han gick ut och med Lars tog vägen uppför backen till den nya stugan, som skulle bli mjölnarens bostad.

— Gå du in, far, jag kommer straxt efter — sade Lars Sven öppnade dörren och gick in. Stugan var stor och rymlig, och på ena sidan ledde en dörr till kammaren, alldeles som i Svens förra hem. Sven öppnade kammardörren, men ryggade häftigt tillbaka, ty på en stol vid fönstret satt Karin.

Då Sven vände sig om för att gå, hörde han den välbekanta rösten: — Var barmhertig, käre Sven!

Sven stod stilla, och det blef tyst i rummet.

Efter en stund hördes åter Karins röst: — Jag visste inte hvad jag gjorde. Jag var bedårad. För Guds barmhertighets skull, gå inte nu ifrån mig. Jag får inte ro, förr än du förlåter mig, Sven. Jag begär inte att få stanna hos dig. Förlåt mig, Sven, och jag skall gå härifrån. Du skall aldrig mera se mig. Men, gode, gode Sven, säg att du tillgifver mig det onda, jag gjort dig.

Sven kände att någon fattade hans hand, och han drog den icke undan. Han kände hur varma tårar fuktade handen, och det blef så förunderligt varmt i hans hjerta. Han visste icke rätt hur det var, men han påminde sig på en gång den dag, då han och Karin blefvo vigda samman, den dag, då Lars föddes och han med pilten på armen dansade af glädje. Alla minnen af lyckliga stunder trängde sig in

på honom, liksom ville de bedja för den ångerfulla, som nu böjde sig ned för honom och tiggde om förlåtelse.

Sven vände sig om och såg på Karin, som låg på knä och grät. Han förde handen öfver hennes hufvud och sade sakta: — Du skall stanna hos mig, Karin.

Sven reste henne upp, och hon lutade sitt ansigte mot hans bröst. Så brast hon ut i ännu häftigare gråt.

När Lars efter en halftimma kom in, sutto föräldrarne i kammaren på soffan, hand i hand och med samma vänliga blickar, som Lars varit van vid i det förra hemmet.

Nu blef det andra tider för Sven. Han lefde upp på nytt igen och arbetade hvarje dag i den nya qvarnen tillsammans med qvarndrängen. Nu fick man ständigt se Sven med leende ansigte, och ofta kunde man till och med få höra honom gnola en visa.

Sedan den nya qvarnen kom i gång, fick Bengt litet att göra, ty de flesta malde hos Sven. Äfven på sin spanmålshandel gjorde Bengt förluster, och när folket såg att det gick bakut för honom, sade man: — Det, som med orätt fås, med sorg förgås.

Ingen i hela socknen ville umgås med Bengt. Alla sågo honom med förakt, och barnen sprungo undan, då han närmade sig. Beständigt förföljd af otur blef Bengt grubblande, och med ångest fruktade han att den stund skulle

komma, då han egde intet qvar af det välstånd, han frånröfvat Sven. Mången gång, då han om aftonen gick hem från qvarnen, stannade han ofrivilligt vid hagtornsbusken på andra sidan backen, och då såg han sig sjelf ligga der på mossan, sjuk och utarmad. Han ryste och tänkte: — Ingen skulle nu räcka mig handen, om jag blef sådan igen.

En dag tog Bengt en yxa och högg bort hagtornsbusken. Han trodde att han på samma gång skulle förstöra de aggande minnena. Men när busken slets från roten, så växte der upp en annan i Bengts hjerta, och ingen dag eller natt förgick, då han ej sårades djupt af taggarne.

Ofta var det icke, qvarnen fick gå, men så blef der brådt till hösten i bygden, och Bengt fick mäld en dag. Han skyndade genast att draga upp damluckan till ett af vattenhjulen. Ett par stenar sattes i gång, men då Bengt på en stund aflägsnade sig, malde det eld i qvarnen. En gnista flög från stenarne och antände mjöldammet i en brädspringa. Då Bengt kom tillbaka, brann der en låga i väggen. Han försökte släcka, men elden hoppade från planka till planka, gynnad af det torra mjöldammet. Bengt ropade till en förbifarande bonde att skaffa hjelp. Derefter tog han ett ämbar och fäste vid en lina. Så fort han kunde, halade han till sig vatten ur ån in genom gluggen, och efter en stunds förtvifladt arbete hade han dämpat elden i den delen af väggen, der han först varsnade lågan, men då såg han eld i väggen ett stycke derifrån. Han skyndade dit och fortsatte der sitt arbete. Förtviflan gaf hans kropp mångdubbel styrka,

och efter oerhörda ansträngningar var elden också der släckt. Bengt drog ett djupt andedrag och torkade med tröjärmen svetten från sin panna. Han tänkte med förfäran på att qvarnen kunde ha brunnit opp. Det hade varit hans fullkomliga ruin, och han skulle ha blifvit lika fattig, som när Sven tog honom i sitt hus.

Plötsligt hörde Bengt ett prasslande ljud från takåsen. Han såg dit upp och utstötte ett skrik. Der uppe slingrade sig lågan kring en bjelke. Bengt tog sitt ämbar och klättrade upp på taket. Han slet undan spånorna, der han såg röken framtränga, och då lågan lyste fram, mötte han henne med vatten. Röken började tränga igenom på flera ställen af taket, och här och der glimmade eld. Bengt sprang från det ena stället till det andra, men förgäfves arbetade han, elden grep omkring sig. Då hörde han ett buller på landsvägen. Det var byns spruta, som kom till stället. Folket närmade sig motvilligt, men Sven sprang i spetsen och uppmanade dem att skynda.

Ändtligen fick man in slangen genom en glugg och pumpen i gång. Bengt stod qvar på taket. Sven ropade åt honom att han skulle gå ner, ty lågorna sprakade nu rundt kring takåsen, och det brann i bjelkarne, der han stod. Han lyssnade icke till varningen, utan fortfor att rastlöst hala till sig vatten. Då hördes ett brak. Ett stycke af taket störtade in, och Bengt försvann bland lågorna och röken. En stund upphörde allt arbete, och ett mummel lopp genom folkhopen, som med hvarje minut växte i antal.

— Guds straff har träffat honom — sade en.

— Han har fått sin lön — sade en annan.

Ett genomträngande skrik hördes inifrån qvarnen. En rysning genombäfvade alla, men ingen rörde sig.

Plötsligt såg man Sven tätt under lågorna. Med ett hopp var han från gluggen inom dörren och rusade in i den brinnande qvarnen, innan ännu någon förmådde hindra honom.

Nu blef allt tyst, och man hörde blott pumpens afmätta stampningar och eldens sprakande ljud. Ångest och väntan stodo att läsa i allas ansigten, och blickarne voro riktade på dörren, der Sven försvunnit i rökmolnet.

Der syntes han åter igen, och i sina armar bar han Bengt. Ett sorl gick genom hopen.

Sven lade ned sin börda på stranden. Bengts utseende var förfärligt. Håret var afbrändt, och ansigtet var svart af rök och eld. Ena tinningen var blodig. Troligen hade han i fallet slagit emot en bjelke eller planka.

I sin mössa hemtade Sven vatten och badade Bengts ansigte. Efter en stund öppnade Bengt ögonen, och då han såg Sven lutad öfver sig, gick en krampaktig darrning genom hans kropp. Hans ögon slöto sig, och en sakta rossling hördes från hans bröst. Bengt var död . . .

Inom en timme hade qvarnen brunnit ned ända till vattenytan. Lågorna förtärde trävirket, forsen slukade stenarne och allt, som icke kunde brinna. Endast nedre delen af pålarne stodo qvar, och de synas än i dag.

Om någon främling besöker stället, anmärker han helt säkert att der är lämpligare plats för en qvarn än vid Öfver-

forsen. Sockneboen erkänner det, men skakar på hufvudet åt hvarje byggnadsförslag, och om man frågar hvarför, så kan det hända att någon af de gamle byamännen berättar något om de halft förkolnade pålarnes minnen och om den redlige Mjölnar-Sven.

5.

SOLDATFLICKAN.

Det lågar i öster, och flammorna stiga allt högre. Den ljufva sommarnatten har gått till ända, och solen är i antågande; de första strålarne guldkanta strömolnen der uppe i skyn och belysa bergtopparne i fjärran. I björkskogen vakna fåglarne och stämma upp glädjehymner, och blommorna nere på marken blicka med glädjetårade ögon mot öster. Allt vaknar till lif både när och fjärran, men

rundt omkring den lilla rödmålade kojan, som står i skygd utaf asparne vid skogsbacken, är det ännu tyst och stilla.

Plötsligt afbrytes tystnaden af en tupp, som med sin gälla röst förkunnar att hvilans tid är förbi, och om ingen annan lyssnar till hans stämma, så lyssna dock hönorna, hvilka sitta i rad uppe på gärdesgården. Den ena efter den andra skakar sina vingar och hoppar ned på marken, der de skrapa med fötterna bland barr och gräs, för att om möjligt få sig några maskar till frukost.

Nu knarrar dörren på sina hakar; den öppnas till hälften, och en qvinnogestalt kommer ut, men stannar på trappan och skuggar ögonen med handen, under det att hon blickar mot solen, som nu blixtrar fram öfver skogen. Millioner gnistrande daggdroppar återspegla ljuset; det susar i furuskogen och prasslar bland asparna, blommorna buga sig och fåglarna sjunga; hela naturen drar ett djupt andedrag af vällust vid åsynen af det härliga ljuset.

Flickan, som står på trappan, låter handen sjunka och stiger sakta ned på marken. Hon vänder sig mot furuskogen och börjar vandra med sakta steg gångstigen uppför.

Karin, så heter flickan, är enda barnet till enkemannen och soldaten Söder, som bor i den röda stugan, invid aspdungen. Den gryende dagen har väckt henne, och hon är nu på väg upp till hagen, för att se efter husets kreatur, som gå på bet der uppe.

Karin vandrar allt högre och högre på den smala stigen; hon tränger sig fram mellan hasslarne och kommer snart in i en skog af hvitstammiga björkar. Träden blifva allt glesare,

och der uppe på kullen har man fri utsigt öfver nejden. Karin sätter sig på en sten och blickar drömmande hän öfver skogen, ängarna och gärdena, bort till kyrkan, som höjer sin spira högt öfver det kringliggande landet. Ett saligt leende sväfvar på Karins läppar, ty för hennes minnen hägrar den stund, då hon första gången böjde knä inför altaret i den kära helgedomen, der orgeln brusade som domsbasunen och de frommas röster klingade likt toner från högre verldar. Från kyrkan vänder sig Karins blickar mot elfven, som sakta smyger sig fram bakom de grönklädda klipporna, till venster om kyrkan. Ofta hade Karin med sin salig mor rott der ute på elfven, och då brukade modren sjunga för henne sina visor om elfkungen. Visorna minns Karin väl, och under det att hon sitter med ögonen fästa på det glittrande vattnet, börjar hon sjunga, först sakta, men sedan allt starkare:

Lyss! lyss! tonerna gå,
Vagga så sakta på böljorna blå.
Elfkungen borta vid klippan står,
Silfrade strängar på harpan han slår,
Silfrade strängar slår.

Tyst! Tyst! hör hvilka ljud!
Elfkungen klagar, han har ingen brud.
Akta dig flicka, gå icke till strand!
Klingande toner dig locka från land,
Locka dig ner från strand.

Se! se! östern i brand!
Solen går upp öfver sjö, öfver land;
Harpan hon tystnar och höres ej mer,
Elfkungen sjunker i vågorna ner,
Sjunker i vågen ner.

Karin tystnar, och fåglarne i björkdungen falla in med sin gälla kör. Ett prasslande ljud höres borta från hasselskogen. Karin lyssnar och tycker sig höra steg. Emellan björkstammarna skymtar fram en ung man med mörka, skarpt markerade anletsdrag; han håller sina stora bruna ögon fästa på Karin, under det att han hastigt närmar sig henne.

— Johannes! — ropade Karin och steg upp, som för att gå.

— Är du rädd för mig, Karin? — frågade den nykomne och tvärstannade.

— Jag borde vara det.

— Och hvarför?

— Alla menniskor säga att du är elak, att du narrat mången flicka förr.

— Och nu tror du att jag vill narra dig?

— Jag vet inte hvad jag skall tro.

— Om du höll af mig, så skulle du tro mig om godt.

Karin svarade icke, hvarpå Johannes fortfor: — Säg mig, Karin, finns det ingen, som du rätt hjertligt håller af?

Karin såg upp på Johannes, men då hon mötte glöden i hans blick, slog hon åter ned sina ögon.

— Är det ingen? — frågade han.

— Jo, far — svarade Karin sakta.

Efter en stunds tystnad sade Johannes: — Jag reser härifrån i natt, som kommer.

— Reser du?

— Patron skickar mig till landtbruksskolan, för han vill ha mig till rättare.

— Och när kommer du igen?

— Det vet jag inte.

— Gud gifve dig en lycksam resa då. Kommer du och säger farväl åt far?

— Fader Gösta tycker inte om att se mig.

— Så farväl med dig då, Johannes!

Karin räckte fram handen, men Johannes fattade den icke.

— Får jag inte se dig en gång till, innan jag far bort?

Karin svarade icke.

— Kom hit i solnedgången, så får jag säga dig farväl.

Karin stod ännu tyst och med nedslagna ögon.

— Se på mig, Karin, och säg att du kommer.

Johannes lutade sig närmare intill Karin och lade sin hand på hennes skuldra, men då darrade Karin och drog sig ett steg undan.

— Kommer du? — hviskade Johannes och sträckte ut armen för att fatta henne om lifvet, men i samma ögonblick sprang Karin in bland björkarna och saktade icke farten, så länge Johannes såg henne. Johannes tog ett par steg för att skynda efter henne, men stannade snart.

— Hon vill icke veta af mig — mumlade han för sig sjelf och ställde sina steg åt motsatt håll.

Hemkommen satte sig Karin på trappan. Hennes ansigte blossade, och hjertat slog så högt, att hon tyckte sig höra dess slag. Hon nästan ångrade att hon så hastigt sprungit från Johannes, och öfverallt tyckte hon sig se hans stora,

mörka ögon blicka förebrående mot henne. — Kommer du? — ljöd hans bedjande röst för hennes öron, och hon ville svara, men rösten svek henne.

— God morgon, barn! — ljöd en stämma bakom Karin.

Karin spratt till och vaknade upp ur sina drömmar, hon vände sig om, och då hon såg sin far, smålog hon och helsade god morgon.

— Du har varit uppe med solen, tror jag?

— Ja, far.

— Du är då inte trött efter dansen i går?

— Nej, far.

— Du dansar gerna med Lars, tror jag.

— Han dansar bra.

— Och den vackraste gossen i byn är han.

Karin sade ingenting, men hon tyckte sig se både Lars och Johannes framför sig. Lars' anletsdrag försvunno genast, men Johannes stod qvar, och hans förebrående blick träffade Karin.

— Lars är också rik. Alla flickor här på orten äflas att få honom till man.

— Inte alla, far.

— Lars och hans far komma hit öfver till oss i qväll.

Karin såg hastigt upp på fadren, och hennes hjerta genombäfvades af en aning.

— Deras ärende vet jag inte, men farsgubben lät mig i går förstå att de skulle komma.

Gubben plirade knipslugt med ögonen, då han såg Karins oro. Han klappade henne på kinden och nickade åt henne,

innan han gick ner till elfven för att se efter fiskredskapen. Karin gick in i stugan, och då hon kom in i kammaren, satte hon sig på en pall och brast i gråt.

Under dagens lopp talade far och dotter få ord till hvarann, och Karin sökte allt jemt att få vara ensam. Mot qvällen kom en båt öfver elfven, och i båten sutto två karlar, en gammal och en ung. Det var bonden Per Larsson och hans son Lars. De gingo båda upp till den röda stugan, der Söder stod på trappan och helsade dem välkomna. Söder följde sina gäster in i storstugan, der Karin höll på att ställa i ordning fägnad åt de främmande. Till en början talade gamle Per icke mycket, och Lars sade icke ett ord. Karin hade satt sig i det mörkaste hörnet, så att Lars knappt kunde se henne, då han någon gång vågade kasta blicken ditåt. Efter några klunkar öl återfick Per målet och började nu spörja om årsväxten, om kreaturen och om fisket. Söder berättade om flera lyckliga notdrag och om sin stora fångst på långrefven. Qvällen hade nära lupit till ända, innan Per beslöt sig för att säga sitt ärende, men innan han började, tog han en väldig klunk ur sin kanna.

— Min son är en präktig pojke — sade Per och såg med en belåten min öfver till Lars.

— Det är han — svarade Söder.

— Han blir en gång den rikaste bonden i byn.

— Det blir han, far.

— Med rätta skulle han derför ha den rikaste flickan.

Söder såg upp på Per, och pannan lade sig i djupa veck.

— Ja, ja, så tycker jag, men Lars envisas och vill ha den, som har det hyggligaste ansigtet.

Söder klarnade upp, och fårorna i hans panna jemnades.

— Lars är enda barnet, och jag står inte ut att göra honom emot, och derför så . . .

Per vände sina ögon till Lars och nickade åt honom, liksom ville han säga att nu gällde det. Lars nickade igen, och Per fortsatte:

— Gossen har länge haft ett godt öga till din Karin, och det är henne, han vill ha till hustru.

— Han ska också få henne. Hon ska svara sjelf — sade Söder.

Gubben steg upp och gick efter Karin, som smugit sig in i kammaren. Han kom genast ut igen, ledande henne vid handen. Hon var mycket blek, och de röda ringarne kring hennes ögon utvisade att hon gråtit.

— Se så, var dugtig nu, barn — sade Söder och klappade Karin under hakan. — Du har ju ett godt öga till Lars, liksom han till dig?

Karin skälfde som ett asplöf och hade stor möda att tillbakahålla sina tårar.

— Har du inte mål i mun? Per Larsson begär dig till hustru åt sin son.

Karin tyckte att hennes hjerta ville stanna; det skymde för hennes ögon och det susade för hennes öron, men plötsligt kände hon att hennes krafter återvände, hon tänkte på Johannes och på den förebrående blicken i hans ögon.

— Jag vill inte, far! — nästan ropade hon och kastade sig i hans armar, men Söder sköt henne hastigt från sig, så att hon vacklade och sjönk ned på bänken vid väggen.

— Vill du inte? — sade Söder med darrande stämma.

— Skam öfver henne, som försmår min son! — ropade Per, blossande röd i ansigtet, och slog näfven i bordet, så att ölkannan hoppade högt upp.

Lars steg upp, som för att gå fram till Karin, men Per fattade honom i armen och sade: — Har hon försmått dig, så må du heller aldrig tala henne till. Kom härifrån!

— Vill du inte? — upprepade Söder och tog ett steg närmare Karin, som gråtande dolde ansigtet i sina händer. — Svara, flicka, vill du inte bli hans hustru?

— Jag kan inte — snyftade Karin.

Lars och hans far voro redan ute på backen. Söder stod en stund orörlig, med blicken fäst på Karin, derpå tog han sin mössa och gick ut. De tre karlarne följdes åt ned till stranden utan att säga ett ord.

Då Lars skulle stiga i båten, sade han: — Det är svarta Johannes, som är skuld till detta.

— Johannes! — utropade Söder och höll Lars tillbaka. — Hvad menar du?

— Han har möten med Karin uppe i hagen.

— Du kan just ta honom till måg, jag trugar inte min son på någon — sade Per och steg i båten.

Lars sköt ut båten och satte sig vid årorna.

Då båten landade på andra sidan, vände Söder åter upp till stugan. Karin satt ännu qvar på bänken, då gubben kom

in. Han stannade några ögonblick framför henne med vredgad blick, men då Karin bedjande höjde upp sina tårfyllda ögon, vände han sig ifrån henne, liksom fruktade han sin svaghet. Efter någon stund gick gubben in i kammaren och slog hårdt igen dörren efter sig.

Karin steg upp, men vågade icke följa fadren. Hon gick fram till fönstret och såg ut. Ett rosenrödt skimmer hvilade öfver landskapet, och just nu försvann den sista solstrålen bakom berget. Vid denna syn klappade Karins hjerta fortare, och hon blickade orolig omkring sig. Nästan omedvetet smög hon sig till dörren, öppnade den sakta och gick ut. Halft springande begaf hon sig skogsvägen uppföre, trängde sig genom hasselskogen och stod snart bland de susande björkarna. Der stannade hon och andades ut, innan hon sakta fortsatte sin gång. Kommen så långt, att hon kunde se den öppna platsen och stenen, der hon brukade sitta, stannade hon igen. Der satt någon på stenen. Det var Johannes, som trodde sig vänta förgäfves, och som derföre sorgset lutade hufvudet i handen. Då Karin såg honom, ville hon vända om och skynda hem igen, men det var något, som oemotståndligt höll henne qvar, ja, som förmådde henne att närma sig honom.

Prasslet af hennes steg väckte Johannes ur hans sorgsna tankar, och då han såg Karin, sprang han upp med glädjestrålande ögon.

— Tack för att du kom! — sade han och räckte henne handen.

Karin sade ingenting, men tog hans hand.

— Men hvad i Guds namn har händt? — frågade Johannes, då han såg hennes rödgråtna ögon.

— Lars och hans far ha varit hos oss i qväll — svarade Karin.

— Och hvad svar fick han?

— Far ville att jag skulle svara ja.

Det blixtrade till i Johannes' öga, och han släppte Karins hand. Efter en stunds tystnad sade han sakta: — Och du svarade ja.

— Nej!

— Då skall allt bli bra — sade Johannes och slog sin arm om Karins lif, utan att hon drog sig från honom.

— Om du blott ville gå till far och tala ett godt ord till honom.

— Han skulle visa bort mig.

— Vi ska bedja honom båda.

— Ja, båda.

— Far har aldrig tålt dig, men det får inte vara så.

— Du har heller inte tålt mig.

— Jag var rädd för dig.

— Men du är det inte längre?

— Nej.

De stodo en stund tysta, men slutligen sade Johannes: — Du håller då något af mig nu?

Karin tryckte fastare hans hand och lutade sig närmare hans bröst, men tala kunde hon icke.

— Jag har alltid tänkt att du skulle bli min — hviskade Johannes.

Karin såg upp i hans öga, och liksom dragen af hennes blick böjde sig Johannes ned och kysste henne.

Ljudet af hastiga steg tätt bakom väckte de älskande ur deras salighetsdröm, och då de sågo sig om, befunno de sig öga mot öga med gubben Söder, som kom emot dem med hotande uppsyn och beväpnad med en knölig gren.

— Far! — ropade Karin, och var nära att af förskräckelse digna till marken.

Gubben sade ingenting, men sprang emot Johannes med höjdt vapen.

— Slå inte! — ropade Karin ångestfullt och kastade sig emellan fadren och Johannes, men gubben hvarken hörde eller såg i sitt raseri, slaget föll och träffade Karin i hufvudet, så att blodet ögonblickligen strömmade fram. Med ett hjertslitande skri sjönk hon sanslös i armarne på Johannes, som förgäfves sökt afvärja slaget med sin arm. Nu blef det tyst en stund, ty nästan stelnade af fasa stodo både Johannes och gubben, stirrande på Karins bleka ansigte, öfver hvilket blodet sipprade ned. Grenen föll ur gubbens hand, och från hans skälfvande läppar bröt fram ett halfqväfdt utrop: — Mitt stackars barn!

Johannes sansade sig först. Varligt lade han Karin ned på gräset, slet af sig sin halsduk, och sedan han fuktat den med aftondaggen, började han att, så godt han kunde, förbinda

den sårade. Nu kom också gubben till full besinning. Han knäföll framför Karin, kysste henne och ropade hennes namn, men hennes ögon förblefvo tillslutna, och andedrägten var knappt märkbar. En djup och smärtsam klagan bröt fram öfver den gamles läppar, och stora tårar rullade utför hans fårade kinder, men plötsligt steg han upp, tog Karin som ett barn på sina armar och sprang genom skogen hem till stugan, der han nedlade henne på sängen.

Lyssnande till Karins matta andedrägt satt gubben på sängkanten och vred förtviflad sina händer. Slutligen öppnade hon ögonen, och det första ord, som gick öfver hennes läppar, var: Johannes! Ehuru detta namn skar i gubbens öron, kände han sitt hjerta fyllas af hopp, då han hörde sitt barn tala. Under nattens lopp yrade Karin några gånger mycket häftigt, men mot morgonen somnade hon lugnt, och då slog hennes fars hjerta lugnare.

Genom en af grannarne underrättade sig Johannes dagen derpå om Karins tillstånd, och då man sade att hon var utom all fara, så reste han, ehuru med knotande hjerta.

Det blef höst, och asparne kring gubben Söders stuga började gulna. Sädesfälten stodo beröfvade sina böljande skördar, och på ängen syntes inga blommor mer. Det var en vacker septembermorgon, och solen sände ännu värmande strålar ut öfver skog och dal, men det lifgifvande ljuset förmådde dock ej längre uppehålla naturens tynande lifskraft. Der uppe i skogsbacken viftade björkarna med guldgula fransar

sitt afsked åt sommaren, och kring stränderna af elfven höllo änderna på att öfva sig i flygt till den långa resan åt söder.

Dörren till Söders stuga öppnades. Gubben och Karin kommo ut, klädda i högtidskläder, ty det var söndag och de skulle gå till kyrkan, för första gången efter Karins tillfrisknande efter den långa sjukdomen. Karin hade nämligen icke genast blifvit frisk efter den uppskakande händelsen i skogen, utan hon angreps af en häftig feber, som för ett par månader nedlade henne på sjuksängen. Hon var nu mycket blek, och ett drag af vemod, som förr icke fanns, hvilade öfver hennes ansigte. Gubben och Karin gingo snedt öfver gärdet och veko af in på kyrkvägen. Då de kommo in på stora vägen, tog gubben hennes hand, och så vandrade de framåt, lyssnande till fåglarne, som i den stora kyrkan, naturen, sjöngo sina glada lofsånger.

Då de voro helt nära kyrkan, började klockorna att ringa.

— Klockorna ljuda så vackert i dag. De lofva lycka och glädje — sade gubben.

— Ja, far — svarade Karin och log emot fadren, men i hennes leende låg ett drag af sorg.

Gubben såg hennes tvungna leende och vände sig bort för att qväfva en suck. Efter en stund sade han: — Jag har hört att Johannes skall vara hemkommen nu.

Liljorna på Karins kinder försvunno ögonblickligen vid dessa ord, och purpurfärgade rosor myste der i stället.

— Han kommer kanske till kyrkan i dag — fortsatte gubben.

Karin stannade och tryckte fadrens hand hårdt mellan sina. — Du vill ju vara god mot honom nu, far? — sade hon.

— Jag skall inte tala honom till — svarade gubben mulnande.

Tårarne trängde fram i Karins ögon, och då Söder såg det, blef han åter mild och sade: — Jag skall göra, som du vill, barn.

— Tack, far! — sade Karin, och i det leende, som nu sväfvade på hennes läppar, fanns intet vemod.

Snart voro de framme vid kyrkan, och folket på kyrkbacken samlade sig kring de båda nykomna. Sedan Karin helsat på alla, sväfvade hennes blickar omkring, liksom sökte hon någon, men hon fann icke den, hon sökte. I stället mötte hennes ögon Lars och hans far, som sutto afsides på stenmuren. Karin kände hur hjertat började slå saktare, men hon nickade ändå vänligt åt dem. Lars helsade igen, men Per vände bort sitt ansigte.

Orgeln brusade, och det spelades till ingång. Genom helgedomens öppna portar tågade folket in och spridde sig i bänkarne. Då Karin trädde in i kyrkan vid sin fars hand och gick gången framåt, kände hon sitt hjerta betagas af djup rörelse. Hon såg omkring sig och tyckte att allt var så nytt, så vackert! Altartaflan med den korsfäste Kristus lockade tårar i hennes ögon, och orgeln hade aldrig klingat så härligt som nu.

Gudstjensten började, och Karin deltog deri af hela sitt hjerta. Hennes själ uppfylldes af en outsäglig glädje, ty en aning sade henne att alla, som hon älskade, voro i hennes

närhet: Gud, fadren och Johannes. När presten hade sagt amen, kastade Karin en blick ut öfver kyrkan, och se! hennes aning var sann. Der borta vid nummertaflan stod Johannes, och då Karins blick mötte hans, tyckte hon sig få vingar och ville sväfva till honom.

— Hvad fattas dig, barn? — frågade gubben sakta, ty han kände att Karins hand darrade, men i det samma kom han att rikta blicken, dit Karin såg, och då behöfde han icke något svar. Söder såg länge och stadigt på Johannes, och denne såg frimodigt igen. Söder visste inte rätt, om han skulle nicka, och det visste heller inte Johannes. I det samma började presten att läsa »Fader vår», och då böjdes alla hufvuden för Honom, som råder öfver alla. Hvarken Karin eller Söder såg åt Johannes' plats, förrän gudstjensten var slut och de stego upp för att gå. Då var han borta, men vid kyrkdörren var han dem till mötes.

En stund stodo Söder och Johannes midt emot hvarann utan att säga ett ord. Karin stod bredvid fadren, och hennes blickar flögo ängsligt mellan honom och Johannes.

— Guds fred, far! — sade slutligen Johannes.

— Guds fred — svarade gubben.

Johannes räckte fram sin hand, och Söder tryckte den kraftigt. Deras ögon möttes i en vänlig blick, och de nickade åt hvarann. Nu var det Karins tur att helsa på Johannes. Han kom till henne och räckte henne handen. Hon tog emot handen, men slog ned ögonen och rodnade ända upp till hårfästet, ty det föreföll henne, som om allas ögon voro riktade på henne i denna stund. Gubben såg Karins förlä-

genhet och skyndade att säga till Johannes: — Du kan just följa oss ett stycke på väg, så kunna vi få språkas vid.

— Tack, far — sade Johannes, och vid ljudet af hans röst hemtade Karin mod att se upp i hans ögon, som strålade af oblandad glädje.

En stund derefter vandrade alla tre på hemvägen till Söders stuga. Gubben gick i midten och Johannes på venstra sidan. Karin gick tyst hela vägen, men de båda andra talade om jorden och om skogen, och Johannes gaf gubben goda råd om hur han skulle ställa till med jordbruket åt sig för kommande dagar. Då de kommit halfvägs, räckte gubben Johannes sin hand till afsked, nickade hjertligt åt honom och sade: — Välkommen hem till oss en annan gång.

— Tack för det, far — sade Johannes och vände sig sedan till Karin.

— Då kommer du väl snart? — frågade Karin.

— Det kan du lita på.

Johannes tog Karins båda händer i sina, och i blicken, som vexlades mellan de båda unga, omfamnade två själar hvarann.

— Se så, krusa nu inte med hvad som ska vara — sade gubben.

Karin och Johannes sågo på en gång öfver till gubben, liksom ville de fråga, om de hade hört rätt. Den gamle besvarade deras frågande blickar med ett kärleksfullt och något skälmaktigt leende, som sade att de båda från den stunden voro hans barn. Johannes släppte Karins händer, och i stället

hvilade hon en stund vid hans bröst och kände hans läppar tryckas mot sina.

— Gud signe er, barn! — sade gubben och torkade oförmärkt bort en tår, som trängt sig fram i ögonvrån. Han sträckte ut sina armar, och i nästa ögonblick tryckte han sin ålders glädje och tröst mot sitt hjerta.

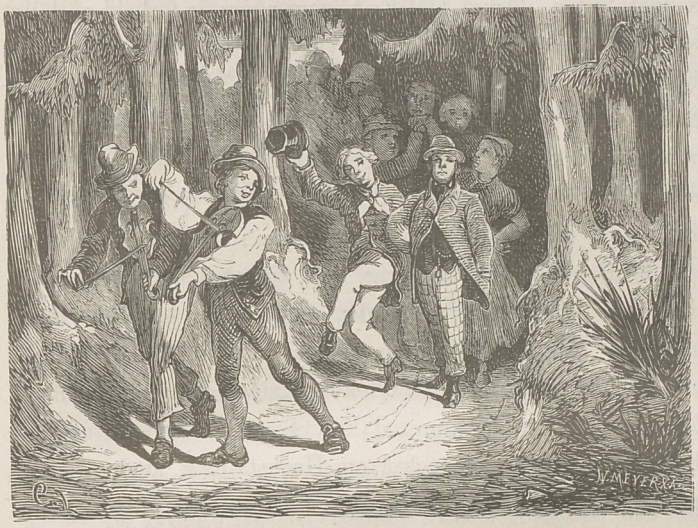

6.

NYBYGGET.

Per Eriksson var en förmögen bonde, enkling sedan länge, och han hade blott ett barn, en son, som han kallat Erik. Gossen var af naturen mild, och så länge modren lefde, lofvade han allt godt för framtiden; men när Erik var tolf år, dog hans mor, hvarefter han fick växa upp utan eftersyn, ty fadren tänkte blott på att samla timliga egodelar och vårdade sig icke om att söka skatter i

sonens hjerta. Också blef Erik inom några år förledd af dåligt sällskap och var redan som yngling en skräck för hela bygden. Han slog sig så småningom på att dricka, och när han fick sig ett rus, var han vild och oregerlig. Deremellan var han dock ganska foglig och ångrade, om han förfördelat någon; men dessa väckelser till det bättre qväfdes åter, när Erik kom ut bland dryckeskamraterna i bygden.

När fader Per dog, var Erik tjugotvå år gammal, och då han nu blef herre på gården, började han lefva än vildare än förut. Hacksta, så hette gården, blef ett tillhåll för alla utsväfvande sällar från trakten omkring, och ingen månad förgick, utan att der uppstod krakel och utdelades blodviten. Folket i socknen sade också om Hacksta-Erik, att han ensam gaf länsmannen lika mycket att göra, som alla öfriga socknebor till samman.

Fader Per hade låtit gårdsbyggnaderna förfalla, af fruktan för kostnader. Derför beslöt Erik, två år efter fadrens död, att bygga om gården. De gamla byggnaderna lågo uppe i en björkbacke, men Erik ville nu flytta ett stycke ned på flacka fältet, »ty», sade han, »jag vill att man på långt håll ska kunna se, när det lyser på Hacksta, för då kan man alltid vara säker om att der få sig ett glas».

Fram på sommaren var boningshuset färdigt, och Erik hade bjudit en mängd folk för att viga in det. Den stora salen hade ännu icke blifvit försedd med tapeter på väggarne, men der samlades ändock gästerna till ett antal af omkring trettio, mest unga karlar och flickor. Bränvin, punsch och öl lifvade sinnena, och när sedan de båda spelmännen lade

fiolerna under hakan, så kom dansen snart i gång med lif och lust. Fram på natten gjorde de starka dryckerna verkan, och då började kifvet och grälet. Slag utdelades till höger och venster, och värsta trätofrö var att på kalaset funnos flera gossar än flickor. Då ropade Erik att han ville gå och skaffa sig en flicka, vackrare än alla de, som voro med på dansen.

— Håll ord, Jerker! — inföll långa Anton, en spenslig herrgårdsdräng, som stod och nickade sömnigt i ett hörn af salen.

— Det kan du lita på! — svarade Erik.

— Och hvar tänker du ta henne ifrån? — sporde en liten knubbig figur med plirande min och luggen i ögonen.

— På Grantorpet! — svarade Erik och såg sig omkring med stoltserande min.

— Du är tokig! — snöflade Anton och arbetade för att kunna hålla ögonen öppna.

— Säg om det en gång till, och jag täpper till munnen på dig, så att du inte kan tala på fjorton dar! — ropade Erik och tog ett steg mot mannen i vrån, som bara småfnissade och sade:

— Jan på Grantorpet är en gudsnådlig karl, och inte låter han sin flicka gå med på dansen, och allra minst till dig, Erik.

— Det är det, vi få se!

— Om också Jan låter Elin gå, så säger hon sjelf nej, för hon är också from, gubevars!

— Ännu har ingen flicka nekat dansa med mig. Är det inte så, flickor? — frågade Erik med högdragen min.

— Jo, jo! — ropade alla på en gång.

— Och nu gå vi upp till Grantorpet för att hemta Elin — föreslog Erik.

— Och flaskorna ta vi med oss — tillade flere.

Dessa båda förslag mottogos med bifall, och snart tågade den bullrande skaran ut ifrån gården.

Natten var härlig och ljus, nästan som en dag. Endast en rosenröd slöja höljde strömolnen uppe i rymden och gaf åt landskapet en stämning af frid och lugn, ty inga bjerta färger ställde sig mot hvarann, utan berg, skog och ängar sammansmälte i en enda dunkelt skimrande ton. På skogsvägen, som ledde till Grantorpet, var allt så tyst och stilla, ty skogens vingade invånare drömde ännu om den flydda dagens fröjder, och icke en vindfläkt rörde granarnas ljusa toppar.

Plötsligt klingade toner nedifrån Hacksta-vägen. Det var spelmännens fioler, som bröto nattens tystnad. Snart hördes stojande röster allt närmare och närmare, och vid en krökning af vägen framskymtade till sist den brokiga skaran, som skrämde upp fåglarne å ömse sidor om vägen, allt efter som tåget gick fram.

I spetsen gingo spelmännen, än trakterande med en marsch och än med en polska. Så kom Erik och bredvid honom den skranglige Anton, som hoppade högt vid hvarje steg, allt efter musikens takt. Derefter följde hela den öfriga

skaran, par om par, somliga sjungande och andra skrattande med full hals åt Antons krumsprång.

På andra sidan skogen låg Grantorpet med dertill hörande egor. Framför stugan var en större gårdsplats, inhägnad med en gärdesgård. Då den stojande hopen kom fram på gården, gick Erik upp på förstugubron och bultade hårdt på dörren, hvarpå hela skaran samfäldt uppstämde ett förfärligt, ihållande tjut. Efter en stund öppnade Jan fönstret och frågade hvad de ville.

— Jag bjuder Elin hem till dans hos mig! — ropade Erik.

— Kan du inte skaffa dig någon annan att dansa med, så får du allt dansa ensam — svarade Jan och stängde till fönstret.

— Säger du det, så ska vi allt tala ur en annan ton! — skrek Erik blossande röd och gaf dörren några väldiga sparkar.

I det samma kastades en sten mot fönstret, och en ruta klingade. Då hördes en qvinlig stämma inne i stugan ropa: — För Guds skull, far, gå inte ut!

Men samma ögonblick stöttes dörren upp med sådan häftighet, att Erik vid stöten raglade ned från förstugutrappan och några steg ut på gården.

Jans resliga gestalt visade sig på trappan. Han såg några ögonblick ut öfver hopen, liksom ville han räkna, hur många de voro, och derpå sade han:

— Jag råder er att gå härifrån och låta mig och barnet vara i fred.

— Och jag råder dig att låta Elin följa oss till dansen. Vill du inte godvilligt släppa henne, så ska jag nog förstå att ta henne med mig! — ropade Erik och höjde hotande sin knutna hand.

— Du är drucken och vet inte hvad du säger — svarade Jan lugnt.

Vid detta tilltal bleknade Erik af ilska och skrek:

— Det ordet ska du få betala, din svarta korp. Jag ska min själ lära dig att sjunga psalmer, jag!

Med ett språng stod Erik uppe på trappan och slog Jan med knutna handen mot bröstet, men nästa ögonblick lyfte honom Jan i luften och slungade honom ned på gården, der Erik blef liggande orörlig.

Ett sorl gick igenom hopen, och flere af karlarne beväpnade sig med störar från gärdesgården och med andra tillhyggen.

— Nu är det vi, som ska tukta honom! — skrek Anton och ställde sig i spetsen för skaran.

Ett ögonblick försvann Jan från trappan, men snart stod han åter i dörren och hade ett gevär, med hvilket han sigtade mot hopen.

— Packa er i väg, eller jag skjuter! — hotade Jan med en ton, som nogsamt gaf till känna att han tänkte, hvad han sade.

Vid åsynen af geväret började qvinnorna att skrika och sprungo hals öfver hufvud ut genom grinden. Anton följde genast deras exempel, och de andra drogo sig också skyndsamt undan, då Jan gick emot dem ned på gården. Snart

var gården tom, och på långt håll hördes rösterna från den flyende skaran.

Nu kom Elin ut, och både hon och fadren gingo fram till Erik, som låg afsvimmad, blödande ur ett stort sår, ty i fallet hade han slagit hufvudet mot en sten.

— Låt oss bära in honom, far — sade Elin.

Jan tog Erik på sina armar och bar honom in i stugan. Elin tvättade blodet af honom, och då han kom till sans, stod hon vid sidan af bädden, der han låg. Erik såg sig frågande omkring, men plötsligt tycktes han påminna sig, hvad som händt, och han reste sig häftigt upp, med vilda blickar sökande sin motståndare. Då lade Elin sin hand på hans axel och sade:

— Jag ber dig, Erik, var nu stilla.

Eriks ögon mötte Elins bedjande blick, och hans vrede lade sig nästan mot hans vilja.

Jan kom fram till bädden och sade: — Att jag gjort dig illa är ej min skuld. Hvarför skulle du också komma i så dåligt ärende?

Jan räckte handen åt Erik, men han tog den icke, utan sade:

— Hvar ä' de andra?

— De ha gått härifrån.

Erik steg upp och ville till dörren. Men matt af blodförlusten var han nära att falla, och skulle gjort det, om icke Jan hållit honom uppe. Han måste åter sätta sig ned.

— Se så, stanna nu hos oss till i morgon — bad Jan.

— Ja ja, Erik, gör nu som far vill — bad Elin.

Erik förde handen till hufvudet, som var ombundet med en duk. Då han kände hur håret klibbade samman af blod, kastade han en mörk blick på Jan, men sade ingenting. Ännu en gång närmade sig Elin honom och sade: — Far kunde ju icke annat, förstår du.

Icke heller nu svarade Erik, men han lade sig ner, och snart blef allt tyst i stugan; Elin gick in i kammaren, och Jan satte sig vid bordet och lutade hufvudet mot armen, ty bädden hade han afstått åt Erik.

Då Erik följande dagen lemnade Grantorpet, räckte han sin hand åt Jan och sade: — Jag hade druckit i natt, annars hade jag väl inte kommit, som jag kom.

— Gud vare tack att det inte blef värre — sade Jan och tryckte hans hand.

Då Erik tog farväl af Elin, tordes han knappt se upp på henne. Hon tog hans hand och sade: — Låt bli att dricka, Erik, annars går dig aldrig väl.

Erik kände hur blodet steg honom i hufvudet, och han var på väg att svara henne, men när han såg Elins milda anlete, kunde han ej få fram ett ord. Han nickade åt henne och gick utan att se sig om, fastän både Jan och Elin följde honom till grinden.

Från den natten, då nybygget på Hacksta vigdes in, blef Erik mycket förändrad. Han undvek de förra dryckeskamraterna, och inga oordningar på Hacksta hördes vidare af. Det nya boningshuset stod fortfarande tomt, ty Erik bodde

qvar i det gamla, och då någon frågade honom, om han ej snart ämnade flytta in, svarade han: — Som det nu är, trifs jag bättre på gamla stället. — Flera gånger under sommarens lopp besökte Erik Grantorpet, men dock aldrig utan att ha något bestämdt ärende till Jan. Mot Elin visade han sig alltid vänlig och glad, men utan att låta henne ana den känsla, som allt mer började att få makt öfver hans hjerta.

En augustiafton satt Elin, efter slutadt dagsarbete, på en sten uppe vid vägen, just der skogen öppnade sig för att lemna rum åt Grantorpets gärden. Då hörde hon någon komma på vägen och steg hastigt upp liksom för att springa emot den kommande, men då hon såg Erik, ty det var han, satte hon sig åter ned. Erik gick fram till henne och räckte henne handen.

Den, som icke sett Erik på några månader, skulle nu knappt kunnat känna igen honom, ty så förändrad var han. Hans hy var friskare, och den förut slappa blicken var öppen och klar. Det drag af spotskhet, som förut hvilat öfver hans läppar, hade lemnat plats för ett uttryck af svårmod.

Elin helsade skyggt och tog Eriks framsträckta hand.

Erik nickade och sade: — God afton, Elin!

Efter en stunds tystnad yttrade Elin: — Far är på logen, om du vill tala med honom.

— Det är dig, Elin, jag vill tala med.

— Så, du vill tala med mig?

— Ja, jag ville att du en gång skulle förstå mig

— Det gör jag ju.

— Nej, inte rätt. Du är, som om du vore rädd för mig.

Elin svarade icke.

— Nu dricker jag aldrig mer. Hvem, tror du, har hjelpt mig att stå emot frestelsen?

— Det har Gud gjort, käre Erik.

— Jag slutade, derför att du bad mig.

Då Erik satt länge utan att tala, vände sig Elin till honom och frågade: — Tänker du inte snart flytta in i nybygget?

— Ensam flyttar jag aldrig dit.

Elin såg med förvåning på honom.

— Ser du nu, du vill inte förstå mig. Både du och fader Jan ha något emot mig. Men hvad är det då? Låt mig veta hvad det är, Elin!

— Far säger att du inte tror på den gode Guden.

Eriks blick mörknade. Men molnen försvunno snart, och han sade: — Sedan jag lärde känna dig, Elin, är jag inte mera som förr.

— Tack Erik, det gör mig glad att se dig så.

Elin såg småleende upp på Erik, men då hennes blick träffade hans, blef hon så underlig till mods, ty i Eriks öga brann en glans, som hon icke sett der förr. Erik fattade hennes hand och frågade ömt: — Trodde du att jag skulle hit i qväll, efter du satt dig här?

— Nej, Erik. Jag väntade Vikbo-Lars.

Erik sprang upp, som stungen af en orm. I det samma hördes steg från skogsvägen.

— Der är han! — ropade Elin och steg upp.

Erik hade blifvit blek som ett lärft. Men Elin såg det icke, ty hennes ögon vände sig nu mot den kommande.

— Hvad vill han här? — frågade Erik, och hans röst darrade.

— Han är min fästeman sedan i söndags, då far gaf oss sitt samtycke, svarade Elin och gick för att möta sin trolofvade.

Erik stod några ögonblick som förstenad. Det svartnade för hans ögon, och för hans öron susade det, som om en rasande storm gått öfver hans hufvud. Han tryckte båda händerna mot sitt bröst och drog djupt efter andan.

Då Elin vände tillbaka, var Erik borta. Han hade hastigt gått inåt skogen. Grenarne slogo honom i ansigtet, men han kände det icke. Han skyndade blott oupphörligt framåt, liksom ville han fly undan den syn, han nyss skådat. Än fördjupade han sig i snåren, än klättrade han öfver bergen, alltid utan mål. Då qvällen bröt in, ströfvade han ännu omkring. Fram på natten kom han till en mur, som hejdade hans steg. Det var kyrkogårdsmuren. Han stod länge och såg öfver de mossbelupna stenarne, men så gick han in på kyrkogården. Der stod ett enkelt svartmåladt kors strax bredvid ingången. Erik satte sig ned på grafkullen, som var nära jemnad med marken och öfvervuxen med gräs och gula maskrosor. Det var modrens graf, och på många år hade icke Erik sett den, men han kände väl igen den. Han såg upp på korset, och det föreföll honom, som om modren stod der och öppnade sina armar för honom. Småningom saktade sig hjertats våldsamma slag. Hans tankar återvände

till barndomens dagar, då han med sina små sorger gick till modren och fann tröst hos henne. Det föreföll honom nu, som om han åter satt vid hennes fötter med hufvudet i hennes knä. Hon smekte hans hår och kinder och tröstade sin käre Erik. Han tog en af hennes händer i sina och lade den mot sin brännande panna. Hon torkade bort hans tårar och bad honom bli glad igen. En känsla af frid sänkte sig ned till honom, och när han omsider lemnade kyrkogården, gick han närmaste vägen till hemmet, som låg helt nära kyrkan, på andra sidan prestgårdens egor.

Under hela hösten sågs Erik sällan ute. Nybygget stod fortfarande öde, och Erik gjorde ingen min att vilja flytta dit. Tvärt om företog han sig att reparera den gamla gården, liksom tänkte han för alltid stanna qvar der.

En dag på senhösten blef församlingens prest öfverraskad af att se Erik komma till sig på besök. Sedan Erik blef herre på Hacksta, hade han aldrig varit i prestgården, och derför väckte nu hans ankomst stor förvåning bland prestgårdsfolket. Man gissade hit och dit öfver hans ärende, men ingen träffade på det rätta.

Då Erik kom in, stannade han vid dörren, tills presten bad honom stiga fram och sitta ned. Då satte han sig under tystnad, liksom väntade han att presten skulle fråga, hvarför han kom. Ett drag af lugn hvilade öfver Hacksta-bondens anlete, men han såg ut, som om han på de sista tre månaderna blifvit tio år äldre. Hans högtidsdrägt var ovanligt

vårdad, och hatten, som han tummade mellan fingrarne, var splitter ny.

— Välkommen, käre Erik Persson, sade presten och räckte fram handen.

Erik tog handen och nickade.

— Och hvarmed kan jag stå dig till tjenst i dag?

— Jag kommer för att tala med kyrkherrn om mitt nybygge.

— Sååå! Du flyttar väl in till vintren?

— Nej.

— Och hvarför inte?

— Jag har bra, som jag nu har det på gamla stället.

— Nå, hvad tänker du då göra med nybygget?

— Jag vill skänka bort det.

Presten satt en lång stund och stirrade förvånad på Erik.

— Vill du skänka bort det?

— Ja. Som kyrkherrn vet, så lemna' far mycket efter sig, och jag har väl råd att gifva bort en del.

— Men, käre Erik, du kunde kanske behöfva nybygget, när du en gång skall gifta dig.

Erik skakade på hufvudet.

— Och hvem ville du då ge det åt?

— Skolhuset vårt är uselt och trångt. I nybygget är en stor sal. Der ska barnen få det bättre.

Efter en stunds tystnad sade presten: — Uppriktigt sagdt, Erik, jag trodde dig icke om detta.

— Det vet jag.

Presten räckte honom sina båda händer och sade: — Hvad du nu gör, skall du ha glädje af.

— Det var det bästa, jag kunde göra, har jag tänkt. — Erik tog några steg åt dörren, vände sig bort och torkade en tår, som trängde fram i hans öga.

Efter en stunds tystnad närmade sig presten till Erik, lade mildt sin hand på hans skuldra och sade: — Du har något, som tynger på ditt hjerta, stackars vän!

— Åh nej, det är bättre nu, sedan jag fått råd för nybygget.

— Kan jag hjelpa dig att bära sorgen, så kom till mig, när du så vill.

— Tack, tack. Jag hoppas nu det bästa.

— Det kan du också, ty hvad du gjort i dag, skall lända dig till glädje för hela lifvet.

STOCKHOLM
CENTRAL-TRYCKERIET
1875.

Kungl. biblioteket, Stockholm
50001 000 580 474

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

books2ebooks.eu

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden